

Brassói Lapok

XL. évfolyam
180 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi augusztus 11

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK BÁNFFYHUNYADOT!

Megnyugtató, amely
aggaszt

Angelescu békenyilatkozatot tett Szíriában a székelykeresztúri magyar tanfolyamos tanítók küldöttsége előtt. Békenyilatkozatot, melynek frazeológiája megejtő ugyan, ám tartalmában újabb kétkedéseket szül és újabb aggodalmakat kelt a romániai magyar oktatás ügyéért aggódó szívekben. Mit is mond Angelescu? Hogy ő nem kívánja a kisebbségi tanító vesztét, még akkor sem, ha az ősz tanfolyam ötven-hatvan éves fejével elbukik a nyelvvizsgán. Ő segíteni akar rajtuk: az okiráltságba küldi őket.

Látszólag elfogadható megoldás ez, melynek az első rápillantásra humánus kicsengése van és nem is kifogásolnánk, ha — állami tanítókról lenne szó. Viszont tudomásunk szerint nem az állami tanítókat, hanem elsősorban a felekezetiakat rendelték tanfolyamra a magas miniszterium, így hát hitvallásos iskolákat fenyegeti az a veszedelem, hogy a miniszter „békenyilatkozata” értelmében oktató személyzet nélkül maradnak.

Nem, ez, amit a miniszter ígér, nem megoldás és nem gyógyszer. Ellenben legsúlyosabb megsértése azoknak a rendelkezéseknek, melyek a párisi kisebbségi szerződés kereteiben olyan világosan körülhatárolják a romániai magyar közületek jogait az egyházi élet és a közoktatás terén. Hogyan képzelheti el a miniszter a felekezeti oktatást az iskolától távol élő, más országrészbe rendelt tanítókkal? Ezzel talán segít egyeseken, amikor nyelvtanulási lehetőségekhez jutnak, de (bár kétséges, hogy a szürkülő fejű tanító és tanítónő román környezetben is képes lesz-e elsajátítani az állam nyelvét a miniszterium által megkívánt mértékben), viszont ugyanakkor egypárra megöli a kisebbségi felekezeti oktatást, amihez nemcsak az ország törvényei és a békeszerződések alapján, de a legélésebb emberi jogok értelmében is utolsó lehetőségünkig ragaszkodnunk kell.

Nem, Miniszter Ur, bármilyen megejtően hangzik is ígérete, azt mi nem fogadjuk el. Mert a legkisebb baj az, hogy ezekkel a várható tömeges áthelyezésekkel a magas miniszterium családok százainak életét dúlja majd fel, ami szintén nyomós ok arra, hogy gyanakvással fogadjuk a színajai ígéreteket, itt azonban másról van szó, nem egyéni sorsokról és családi tragédiákról, hanem egyetemlegesen: a romániai magyar kultúráról, nyelvükről, amit nem engedünk szívünkkel kiszakítani, még ha a műtetet a magas diplomácia csáb- és kábítószereivel akarják is végrehajtani.

A nyelvükről, amit nem használhat a katonai kötelességet teljesítő magyar fiú, mert különben nagánzárkával büntetik.

A nyelvükről, a magyar szóról, amit a különböző hivatalos helyiségekben kifizetett táblácskák forrasztanak a magyar adófizető torkára.

A nyelvükről és kulturákról, amiben mégis élni akarunk, aminek jogaiért tovább állaljuk a harcot, mert reménykedünk abban, hogy végül is győzni fog a belátás: a mai nagy, emberetlenül nagy hajszát a megértés és a kiengesztelődés korszaka váltja fel.

Legszentebb kincsükről van szó, Miniszter Ur. Gazdasági felépítettségünk porrá töredezett s a romok ellen, amik még megmaradtak, nap-nap után újabb és újabb rohamokat dirigálnak a soványizmus felelőtlen apostolai. Mindenünk vesszendőben van. Legalább templomainkat és iskoláinkat hagyják meg nekünk!

Nemzeti

Tömörülés minden vonalon!

arcvonal címen egységfrontot alakítottak a jobboldali pártok is Franciaországban

Egységesen veszik fel a harcot a szocialista-kommunista fronttal

Páris, augusztus 10. A francia belpolitikában a nyári szünet ellenére is igen nagy élénkség uralkodik. Ujabb a jobboldali pártok mozgólódnak erősen és igyekeznek összes erőiket egy táborba tömöríteni.

A jobboldali pártok aktivitását elsősorban a szocialista-kommunista egységfront váltotta ki. A megegyezés először

csak Párisra vonatkozott, de a két párt most egész Franciaországra kiterjesztette a szocialista-kommunista egységfrontot.

A jobboldali pártok eddig csak utcai tüntetéseknél vonultak ki egységesen, de egyébként nem indítottak közös akciót a politikai életben. Most három ismert jobboldali alakulat:

az Ifjú harcosok, a Tűzkereszt és a Király rikkancsai elhatározták, hogy ezután minden politikai harcot egységesen vezetnek le s egységeset köneik a választásokra is.

Nemzeti arcvonal címen alakítják meg az új frontot és remélik hogy csoportukhoz csatlakozik a volt frontharcosok nemzeti szövetsége is.

Nem kivégzés, csak száműzetés

Angelescu megígérte, hogy a nyelvvizsgán elbukott tanerőket nem bocsátja el, hanem áthelyezi az Okiráltságba

A miniszter lezárta ügynek nyilvánítja a székelykeresztúri képincidenst s állást foglal a kisebbségi tanulók elrománosítása ellen

Mit mutat Csikban a valóság?

Székelykeresztúr, augusztus 10.

Megirtuk, hogy a székelykeresztúri kisebbségi tanítók tanfolyamát a közoktatásiügyi minisztérium betiltotta.

A betiltás után hattagú küldöttség jelentkezett kihallgatáson Angelescu közoktatásiügyi miniszternél s kérte a tanfolyam további engedélyezését.

Angelescu f. hó 6-án délelőtt színajai nyaralójában fogadta a deputációt, melynek vezetője Creţiu marosvásárhelyi képezdei tanár volt, valamint Postoiu Eugen keresztúri áll. ig. tanítón kívül Tóth Ferenc székelykeresztúri, Erdélyi Samu ujfalvi, Bakcsi János bágyi és Derzi Péter kisebbségi tanítókból állott, akik a székelykeresztúri tanfolyamra utasított 240 tanító és tanítónő nevében keresték fel a közoktatásiügyi minisztert. Angelescu kijelentette, hogy a tanfolyamot azért tiltotta be, mert jogtalanul 1100 lej illetéket szedtek a tanítóktól.

Hangzottatta a küldöttség előtt, hogy nem tör a kisebbségi tanítók egzisztenciájára, de azt akarja, hogy tanulják meg rendesen az állam nyelvét, mert máskülönben nem tudnak megfelelni hivatásuknak.

Igéretet tett ezután a miniszter arra, hogy a nyelvvizsgán elbukott tanítókat nem bocsátja el állásukból, hanem áthelyezi a Regátba, hogy jobban elsajátíthassák a román nyelvet.

Nyilatkozott a miniszter összetört arcú kéne ügyében is, kijelentve, miszerint

ő sem hiszi, hogy kisebbségi tanító követte volna el meggyalázását.

Egyébként sem tulajdonít a dolognak fontosságot s azt kívánja, hogy az ügyet zárják le.

Postoiu román igazgató-tanító a miniszter előtt védelmébe vette a kisebbségi tanítókat. Igazolta, hogy a magyar tanulók igen szépen haladnak a román nyelvben s megemlítette azt is, hogy a magyar gyermekek szívesen hordják a román viseletet és gyakorolják a román táncokat.

Angelescu igen érdekesen reflektált

Postoiu igazgató jelentésére.

Egyenesen megtiltotta, hogy a magyar tanulóakra román nemzeti ruhákat kényszerítsenek és hogy román táncokra oktassák őket. Tilalmát azzal indokolta, hogy

nem célja a magyar gyermekek elrománosítása.

Az államnyelv tudását követeli tőlük és nem azt, hogy elrománosodjanak.

Nagyon szép Angelescu állásfoglalása, de sajnos, a gyakorlatban nem érvényesülnek a miniszter elvi kijelentései és megnyilatkozásai.

Herce-hurca a kisebbségi tanítókkal

A csiki magyar nemzetiségű állami és felekezeti tanítókon — amint Csikszere-dáról jelentik — maradéktalanul érvényesül „a szegény embert még az ág is huzza” közmondása. Köztudomás szerint ezeket az embereket Chircă Péter inspektor jóvoltából tanfolyamra rendelték Székelykeresztúrra. Egy hónapra előre lefizették az ezer egyszáz lej fenntartási díjat, majd két hét múlva Angelescu közoktatásiügyi miniszter felfüggesztette a tanfolyamot. Erre Chircă Péter egyes tanítóknak kiadta a rendelkezést: menjenek haza, mert nem kell vizsgára állaniuk. Kedden este érték holtfáradtan haza a tanítók s ekkor nem kis meglepetésükre, sürgönyt kézbesítettek ki nekik, miszerint haladéktalanul jelentkezzenek ismét Székelykeresztúron, mert mégis

vizsgáznunk kell. Szerdán reggel kétségbeesetten pakkoltak, kölcsönpenzt szereztek s ismét nyakukba vették az országutat. Így, ilyen szépen bánnak el azokkal a tanítókkal, akik a lehető legelőnyösebb anyagi körülmények között élnek. Ugy ráncigálják jobbra-balra őket, mintha nem szegény és egyben szerencsétlen kisebbségi néptanítók, hanem hadimilliomosok volnának. Nem hisszük, hogy valakinek a lelkén ne száradna ez az emberségtől igen messze álló lelkiismeretlen eljárás.

JOGI HARC A GYERGYÓUJ-FALUI KATOLIKUS ISKOLAÉRT

Nem ujkéletű, hogy a kulturázónás Csikmegyében egyre-másra összetévesztik a közigazgatás egyéni hivatásukat a köz-

Tessék kívágni és eltenni!

5. sz. SZELVÉNY a B. L. augusztusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab augusztusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 augusztus havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhetőek Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

oktatással és fordítva. Jelen esetben a megye jogtanácsosa: Cerbu ügyvéd kezdte ki jobb ügyhöz méltó buzgalommal Gyergyóujfalú óségi felekezeti iskoláját. Annakidején — jó fél évszázaddal ezelőtt — a község is hozzájárult az impozáns emeletes felekezeti iskola építéséhez, sőt az valami hiba folytán a nevére került. 1921-ben a község a tényleges birtoklás elve alapján teljesen törvényes, sőt szükségzerű bírói eljárással a római katolikus egyházközség nevére íratta az ingatlan, amely ténylegesen azelőtt is az övé volt és több mint negyven esztendőn át háborítatlanul, minden ellenszolgáltatás nélkül birtokolta.

Most ebbe az átirásba kapaszkodott bele a megye jogtanácsosa. Más dolga nem lévén, rendeletet bocsátott ki, miszerint haladéktalanul pert kell indítani a római katolikus egyházközség ellen s bírói úton ki kell lakoltatni a saját tulajdonát képező iskolájából. A községi tanács nem volt hajlandó végrehajtani a rendelkezést. Nem teszi ki magát egy olyan pernek, a melyet minden körülmények között elveszt. A kolozsvári felülvizsgáló-bizottsághoz (Comitetul de revizuire) megfellebbezte a határozatot.

Az eddigi tapasztalatok szerint a kolozsvári jogászok és közigazgatási férfiak minden egyes esetben megsemmisítettek az ilyen rendeleteket. Ez esetben is erre van kilátás. Mert egyöntetű jogász vélemény szerint elképzelhetetlen valami, hogy felszázadon át háborítatlanul birtokolt épületet a sovénizmus csörgetése miatt független bírói úton el vehessenek bármelyik egyháztól. Csakban azonban olyan koponyák dolgoznak, amelyek a lehetetlent is megkísérlik az esetleges siker érdekében. Hogyne, hisz most a türelmetlenség kellős közepén célszerű gyengíteni, kikezdeni az évszázados magyar felekezeti iskolákat s azokban románnyelvű állami iskolákat elhelyezni. Azonban az ilyen dolgok, mindaddig, amíg törvényes keretek között élünk, nem mennek és nem is mehetnek.

Sándor király, Boris cár és Kemál pasa találkozója Szófiában

Belgrád, augusztus 10

Sándor szerb király és Marioara királyné az eddigi tervek szerint szeptember elején látogatnak el Szófiába, hogy visszaadják a bolgár királyi pár tavalyi látogatását.

Allítólag ugyanakkor érkezik Szófiába Kemál pasa is.

A három államfő találkozásának igen nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak, különösen a Balkán-egyezmény sorsa szempontjából.

Megmérgezte magát egy tordai fiatal lány

Torda, augusztus 10

Borzalmas módon vetett véget életének Hosszu Rózsa, Hosszu János cementgyári munkás 18 éves leánya. Sósavat vett be és mire a kórházba szállították, az erős sav annyira átmarta gyomorfalait, hogy az orvosok már nem tudtak segíteni rajta. Rövid idő múlva kiszáradt.

A fiatal lány öngyilkosságát valószínűleg a család súlyos anyagi gondjai miatti elkeseredésében követte el.

— Létrejött a béke a kolozsvári építőiparban. Tudósítónk jelenti: A kolozsvári építőmunkások megegyeztek munkaadóikkal. A munkások és munkaadók megbízottai 16 lejtől 24 lejtig terjedő órabérekben állapodtak meg. A kollektív-szerződést — amely ez év augusztus 6-ától a jövő év augusztus 6-áig szól — pénteken írják alá.

Védőbeszédet mondott a főügyész a Ciumelti-ügy vádlott rendőrtisztjei mellett

„A közhangulat nyilatkozott meg eljárásukban...”

A pénzügyminiszter cáfolja az új adókról elterjedt híreket

Bukarest, augusztus 10.

Csütörtökön délelőtt került az ilfovi esküdtszék elé a Ciumetti-ügy rendőrtisztjait vádlottainak a pöre. Ismeretes, hogy a feloszlott vasgárda pénztárosát átlőtt fejjel találták meg a Duca meggyilkolását követő nap hajnali óráiban az egyik külvárosi hid alatt s a gyanu Panova, Mateescu és Negrescu rendőrtisztekre terelődött, akik Ciumeltit lakásán letartóztatták és rendőrségi autón ismeretlen helyre szállították. Hónapokig tartó nyomozás után az ügyészség gyilkosság, il-

letve gyilkosságban való részesség miatt vádat emelt a vizsgálati fogságban levő rendőrtisztek ellen, akik váltig tagadják a terhükre rótt súlyos bűncselekményeket.

Az esküdtszék tárgyalásán szenzációs fordulatot vett az ügy. A főügyész ugyan is védőbeszéd helyett formális védőbeszédet mondott és kérte a letartóztatottak felmentését és szabadlábra helyezését.

— Duca meggyilkolása — mondta — egyike volt az utolsó éltizedek legborzalmasabb bűncselekményeinek. Nem állit-

hatom, hogy a vádlottak tellők el láb alól Ciumeltit, de ha az ő lelküket terhelné is a bűncselekmény, akkor is igen sok mentőkörülmény enyhíti bűnösségüket. Duca meggyilkolását az ország minden polgára a legnagyobb felháborodással vette tudomásul s a közhangulat nyilatkozott meg abban, amit a vádirat szerint ezek a letartóztatott rendőrtisztek tettek...

Az esküdtszék rövid tanácskozás után úgy döntött, hogy ítéletét pénteken hirdeti ki. A főügyész beszédét úgy jogász, mint politikai körökben igen élénken tárgyalták.

„Szó sincs új adókról vagy adóemelésről” — jelentette ki Slavescu miniszter

VAJDA ISMÉT

„HARAGSZOMRÁD”-OT JÁTSZIK

Az Epoca azt írja, hogy Vajda Sándor nem megy el a párt eforiai tanácsülésére. Így akarja kifejezni tiltakozását az ellen az akció ellen, mely egyes bizalmas híveinek a pártból való eltávolítására irányul.

Amint már jelentettük: az eforiai tanácskozásoknak igen fontos pontját fogja képezni a „jegyzőkönyvhamisítás” ügye. A párt Maniu számára teljes elégtételt követel. Politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy a szabadságot Uica tábornok más beosztást kap s nem

veszi át többé hadtestparancsnoki tisztséget.

A hadbíróági vizsgálat megszakítás nélkül folyik. Szerda este Seletzkyt szembesítették Hagi Stoica őrnagy volt katonai ügyésszel, melynek során a vizsgálatot vezető hadbírnak igen fontos kérdéseket sikerült tisztáznia. Seletzkyt a szembesítés után visszavezették a jilavai börtönbe.

A hadbíróág augusztus 10-re beidézte Maniut. Ugyancsak erre a napra kapott idézőt Vasiliu-Cluj ügyvéd, akinek, mint tudjuk, nagy szerepe volt a hamisítás felderítésében.

„A király működését nem lehet névaláírásokra korlátozni”

Politikai körökben nagy feltűnést keltett az az előadás, amit Jorga professzor tartott a valeni de muntei szabadegyetemén. A monarkia intézményéről beszélt a volt miniszterelnök s előadása során többek közt a következőket mondotta: — Én a monarkia tartom a legegészségesebb államformának. Azok az országok, ahol az utóbbi időben olyan fájdalmas kísérletek történtek a diktatúra irányában, elő példaként bizonyítják álláspontom helyességét.

Nevetségesnek tartja azt a tételt, hogy a „király uralkodik és nem kormányoz”. A királynak — szerinte — igenis aktív részt kell vennie a kormányzásban, működését nem lehet gépies névaláírásokra korlátozni.

— A monarkia tekintélyét minden eszükkel meg kell védenie, Senkisé nem hezhetelhet azért, amiért a király nem fogott vele kezét...

Jorga érdekes, egyéni megállapításai bizonyára nem maradnak válasz nélkül

Hitler és Göbbels propagandabeszéde a népszavazás előtt

Berlin, augusztus 10.

Augusztus 13-án Göbbels propaganda-miniszter beszédet tart, amellyel a népszavazást készíti elő. Augusztus 17-én este nyolckor a német néphez Hitler mond rádióbeszédet, amelyet az összes német rádióállomások közvetítenek.

Berlini hivatalos jelentés szerint Papen csütörtök délután utazott Bécsbe, hogy átvegye a német követség vezetését.

Elindult Genfben a kolozsvári Magyar Dalkör

Kolozsvár, augusztus 10

A kolozsvári Magyar Dalkör csütörtök este indult utnak, hogy résztvegyen a hónap közepén Genfben megtartandó nemzetközi dalosversenyen. A dalkör semmiféle állami támogatást nem élvez.

Az ehhez az utjához szükséges anyagokat a dalkör magánosoktól és a dalszerető magyar közönség adományaiból gyűjtötte össze.

A nemzetközi dalosversenyen, amelyen Kanada, Egyesült Államok, Anglia, Belgium, Hollandia, Németország, Ausztria, Bulgária, Románia Magyarország és Algír államok dalkörei vesznek részt, egyedül a kolozsvári Magyar Dalkör képviseli Romániát.

A Szovjet párisi ügyvivője lesz a bukaresti követ

Bukarest, augusztus 10

A Dimineata értesülése szerint a Szovjet-szövetség eddigi tervétől eltérően Osztrovszkij párisi kereskedelmi ügyvivőt küldi Bukarestbe és nem Karahan ankarai követet, ahogy eredetileg szó volt róla.

BOGARAK,

KATOL

KATOL

japán rovarpor által.

tűcsökök, poloskák, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipusztíthatók a

Gábor István:

MARGÓ

Amint beszélgetünk a barátommal önmagunkról és szóba kerül ez a szörnyű helyzetű és életű mai nemzedék, azt kérde: — Te, hányan lettek közülünk már öngyilkosok?...

A „közülünk” alatt azt a harminc diákot értem, akik együtt ültünk a nyolcadikos padban drukkolva, izgalmakkal és együtt is érettségiztünk, elindulva utána, külön-külön, egy-egy más, bizonytalan élet felé.

És akkor elkezdek számolni, végigmegyek a névsoron és azt mondom: Blazsek, Ferenczy és az erős Weisz... Hárman...

Azután elgondolom, hogy ha úgy tizenöt-husz évvel ezelőtt, így közel a tízéves érettségi találkozóhoz, összeült beszélgetni két hajdani diák, akkor a régi névsoron merengve nyilván azt kérdezték: Te, hány lett közülünk ügyvéd, mérnök, tisztviselő, meg orvos?

Akkor ilyesmit kérdezhettek. Most azt kérdezzük: — Hányan lettek öngyilkosok?...

Kétségtelenül van abban igazság, hogy az idők változnak!

Az utca mindig érdekes, mindig változatos. Most is, hogy a piacon nagyváros van.

A tarka tömegben ezer furcsaság. A piacon egy mezítlás ember áll. Rongyos, piszkos, régi arcu ember. Előtte egy emelvényen cipőtisztító szerszámok és mellettük egy halom cipőpaszta. Egy gyár élő reklámja ő, aki mindenkinek ingyen kitisztítja a cipőjét és közben a paszta nagyszerű előnyeiről és kitűnőségéről beszél.

Engem is megállít és azt mondja: — Uram, önnek poros a cipője. Nem szabad így járnia, gondozatlanul. Legyen szerencsém, jöjjön ide, én kitisztítom, egy fillérbe sem kerül. Amíg beszél, nézem embertársamat. Rongyos, piszkos és szegény. A lábán nincs cipő. Elképzelem, nagy kálváriát járhatott már az életben, a míg ez a cipőpaszta-gyár munkát adott a számára, úgy felvette, hogy az utcán minden idegennek kitisztítsa díjmentesen a cipőjét s hogy közben dicsérje és fülébe rájja mindenkinek a gyár márkáját, ezt az elsőrendű cipőpasztát.

És elgondolom, milyen borzalmas furcsasága az életnek, hogy éppen ez az ember, akit talán százszor kikergettek, elkergettek, ha ételt vagy szállást kért, hogy akihez eddig mindenki csak gonosz volt rossz és figyelmellen, hogy éppen ennek a kenyere, a megélhetése az, hogy figyelmes legyen embertársaival szemben.

Miközben a hirdató pereg, egy cirkusz állattelepét mutatja be a Fox.

Elefántok, tigrisek és oroszlánok. Az oroszánok fején szalmakalap, orrán szemüveg. Az elefánt állatokból alakult zenekart dirigál és hátulsó lábával ádobot ütöget. A tigris hordó tetején egyensúlyoz.

És mindezt egy másfél méternyi kis ember tartja feken, kezében ostonnal, szemében hallatlanul buta és nagyképu tekintettel.

Ugy érzem, a természetnek, az erőnek undorító megcsufolása ez. És nem tudom, nem értem, milyen megmagyarázhatatlan hatalom az egy ilyen ékező ember kezében, amivel roppant erőket ilyen nevelés és megalázó munkára képes leigázni. Ugy érzem, mély problémák rejlenek egy ilyen képben. Tömegek élete és harca is egyben. A földre tiport erő, aminek értelmetlen utasztatásában, úgy érzem, egy boldog jövő kitisztult, felbecsülhetetlen és megoldott képe dereng...

Színházban drámát adnak. Előtte felolvasnak tíz percen keresztül.

Egy férfi fekele ruhában, ünnepi arccal az elhunyt író nagyságát és halhatatlanságát dicsőíti meglehetősen hosszan és elnyújtottan.

Mellettem fiatal kislány ül. Cukrot csomagol ki a papírból. De rászólnak, ne zörögjön. Csendben marad, a felolvasásnak azonban még mindig nincs vége. Izgalmozog a helyén, azután megszólal.

— Ha a második felvonás is ilyen unalmas lesz, hazamegyek!

Cáfolják Olaszországból Mussolini és Ottó királyfi találkozása hírét

Nem találkozunk orgyilkosokkal, — jelentette ki Dollfuss utódja

Felsőbb parancssal védekeznek a lázadással vádolt bécsi rendőrök

Róma, augusztus 10.

Francia lapjelentések alapján az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy a Habsburg-család tagjai Viareggióban tanácskozássra ülnek össze, amelyen részt vesz Zita volt királyné és Ottó királyfi is. Ugyanekkor Olaszországból érkezik Schuschnigg osztrák kancellár is és Mussolini ez alkalommal közös kihallgatáson fogadja Ottót és Schuschnigg kancellárt.

A lapjelentésekre olasz illetékes helyen most cáfolatot adtak ki, amelyben a leghatározottabban megcáfolják az Ottó extrónörökös és Mussolini találkozásáról szóló híreket.

Ugyancsak cáfolják azt is, hogy Schuschnigg kancellár a közeljövőben Rómába érkezik.

Bécs, augusztus 10.

A Hazafias Front, amelynek a meggyilkolt Dollfuss kancellár volt a parancsnoka, szerdán gyásznapot tartott Dollfuss emlékére. A gyászünnepséget Bécsben a kormány tagjainak jelenlétében tartották meg, de a Hazafias Front ugyanekkor Ausztria minden városában és községében ünnepélyt tartott.

A bécsi gyászünnepség este 7 órakor

kezdődött a Burg előtt. Schuschnigg kancellár, Starhemberg herceg és az osztrák politikai élet vezetészemélyiségei a Burg erkélyén foglaltak helyet.

Az ünnepi beszédet Schuschnigg kancellár tartotta. Beszédét azzal kezdte, hogy

a kormány amely Dollfuss szellemében dolgozik tovább, nem vitatkozik olyanokkal, akik politikai eszközeik közé sorolják az orgyilkosságot.

A véres és megdöbbentő merénylet után azonban reméli, hogy az egész ország kijózanodott a káros nemzetiszocialista mámorból s így a kormány őszintén felajánlhatja a baráti kezét azoknak is, akik eddig a tévelygők közé tartoztak. Rendnek és nyugalomnak kell lennie Ausztriában.

A kormány elfelejti a múltat, csak azoknak nem bocsáthat meg, akiknek részük volt az orgyilkosságban.

Utána Starhemberg herceg beszélt, aki a Hazafias Front nevében fogadalmat tett, hogy Ausztria függetlenségéért és szabadságáért az utolsó lélegzetvételig harcolni fognak.

Utána hűséget esküdött Schuschniggnek, a Hazafias Front új főparancsnokának.

A katonai törvényszék ma folytatta a

kilenc rendőrvádolt bűnperét, akik a július 25-iki puccs során a nemzetiszocialista lázadónak segítettek az őrséget lefegyverezni.

A vádlottak a mai tárgyaláson megismételték előző vallomásukat, amely szerint

ők parancsot teljesítettek, de nem tudják, ki volt az a rendőrtiszt, aki a parancsot kiadta.

Az elnök figyelmeztette a vádlottakat, hogy mindnyájan szánalomraméltóan súlyos helyzetben vannak és jobb lenne, ha megneveznék azt, akitől a parancsot kaptak, mert ez könnyítene helyzetükön.

A rendőrök továbbra is megmaradtak amellett, hogy nem tudják, ki adta ki a parancsot.

— Hát nem ismerik fellebbezőjüket? — kérdezte az elnök.

— Nem a mi kerületünkbeli való rendőrtiszt volt — válaszolták a rendőrök.

— Akkor miért engedelmeskedtek egy ilyen gyanús parancsnoknak?

— Sok minden gyanús dolog előfordult mostanában s ezért láttuk jónak engedelmeskedni, — volt a rendőrök felelete.

A törvényszék valószínűleg még estig meghozza az ítéletet a kilenc rendőri ügyében.

„A ma gyermeke mind mostoha...”

Főbelötte magát, mert sikkasztott egy brassói lisztkereskedés pénzbeszedője

Megtévedt életéből a halálba menekült a jómodoru fiatalember

Brassó, augusztus 10.

Borzalmas látvány tárult csütörtökön reggel 9 óra körül Boda Zoltán gimnázista elé, aki a brassói Hohe Warte-ra ment fel tanulni. A fűben egy halott ember feküdt, szürke ruhában, ázottan, csapzott hajjal, zsebében elázott ujságlappal. Halántékából vér szivárgott, amelyet azonban elmosott az eső, amikor a zöld fűre rácspegett.

A gimnázista értesítette a rendőrséget, ahonnan Sgorcea komiszár, a büntügyi osztály főnöke ment ki a halott emberhez egy közrendőr kíséretében. Megállapították, hogy a szürke ruhás fiatalember öngyilkos lett. A meredek ut egyik alsóbb lépcsőfokán lötte fűbe magát állva, majd a revolvért elejtette s pár lépcsőfokkal feljebb vándorolt, ahol összerokkadt és meghalt. Utját vértócsák jelzik.

Az öngyilkosnál talált iratokból kiderült, hogy Szász Béla 30 éves fiatalember, aki a Rahova-utca 34. szám alatt lakott és a Hirsch-utcai „Concordiade” lisztnagykereskedés ügynöke volt.

„...ELETEM UGYIS SIVAR...”

A fiatalembert két bucsulevet találtak. Egyik öccsének, Szász István vasúti tisztviselőnek szól. A levél szövege a következő:

Brassó, 1934 aug. 6.

Édes Öcsém, Pistal!

Nem mulhatok el anélkül, hogy Tenéked utolsó istenhözátot ne mondjak.

Nincs időm és nem is akarok részletekbe bocsátkozni, mert már nincs arra időm és fölösleges is lenne az.

Az életem úgy sodródott, hogy alighanem megint kellemetlenségem lenne bár nem biztos, de mivel nem bírom a meghurcoltatást, valamint az étellel unos-untig jól laktam, elejét veszem a dolognak.

Nem is sokat gondolkoztam, hiszen nincs értelem, az egész életem úgy is sivár; a ma gyermeke mind mostoha, gyönyörűségek aligha várnak valaha is rám. És mind egy, hiszen egyszer úgy is menni kéne, és talán jobb most mint egy csomó megpróbáltatás után.

Kérem az Istent élj boldogul, légy egy cseppel szerencsésebb mint bátyád volt.

Sokszor csókolak szeretettel

Béla

Az ívpapír utolsó oldalán kuszáltan, alig olvasható írással:

U. i. Még egy kevés elmondani valóm van. A Zsidónál 25.000 lejt elvesztettem ez igaz. De jár ennekem havi elszámolásból 1200 lejt Kiss (Türkös) fél vag-nért 500 — Wagner 1 és 1/2, vag 1500 Schreiber 1 vag 1000 és e havi már kitesz cc 1000 lejt összesen 5200 lejt, valamint van néki pár (három szó olvashatatlan) — (amint az egész bolt is tud föllem ellopott 7000 lejt) amit felvett de nem ismert el és önkényesen levont, úgy hogy suma-sumárum, összhányom aligha van így is több mint 12—13 ezer lejt.

Egy rendőrségi tisztviselő és föltétlen egy szakértő finác és egy lisztzakértő a multikori elszámolás után látni fogja hogy igazam van —

Sajnos nekem mégsincs kiút, és akiért alig egy hónapja sokkal többet adtak volna, máma egy félórán belül ezért a kis összegért halott

Béla

Amint a levél keltezéséből kitűnik, Szász Béla már hétfőn elszánta magát az öngyilkosságra.

A másik levél sokkal nyugodtabban van írva s a rendőrségnek szól:

Tek.

Allamrendőrség

Brassó

Miután saját elhatározásomból, önként váltam meg megunt életemről, kérem Önöket arra, hogy földi maradványaimat ne boncolják és engedélyezzék azt, hogy azon a helyen ahol megtalálták, minden részvét és egyházi-hatósági kíséret nélkül földeljenek el ugyanezen állapotban miképpen megtaláltak.

Revolverem tulajdonosa én vagyok, azt mint néhai Atyám hagyatékát már gyermek-korom óta őrizem dugdosom, annál létező rajtam kívül senki sem tudott.

Újítva tudatni kéresemet, annak teljesítéséért köszönetet mondva, maradtam

tisztelettel

Szász Béla

Mi az öngyilkosság igazi oka?

Hogy mikor követte el az öngyilkosságot a fiatalember, nem lehet tudni. Egyes feltevések szerint még szerdán.

Tettének oka teljesen világos s az már az első bucsulevéből is kitűnik homályosan.

Traub Mayer lisztkereskedésében volt alkalmazva Szász és ő végezte a pénzbeszedést.

Szombaton Zeimes Márton vasutcai pékhez ment pénz beszédni s azzal tért vissza, hogy a pék nem akar fizetni, mert a kereskedés nem szállította le kellő időben az árut. Ekkor maga a tulajdonos, Traub szaladt el a pékhez, hogy igazolja magát. Kint, hogy a kérdéses 25 ezer lejt Zeimes már régebben kifizette Szásznak s arról ő nyugtát is adott.

Traub kérdőre vonta a megtévedt fiatalembert, aki beismerte, hogy elsikkasztotta a pénzt. Ezenkívül még több kisebb összeget kitevő sikkasztást ismert be Szász, úgyhogy mintegy 30 ezer lejről lehetett szó. A tulajdonos nem bocsátotta el a kereskedés kötelékéből, hanem az inkasszáns öccsével és anyjával akarta elintézni a dolgot.

Hétfőn délután Szász végleg eltávozott a Hirsch-utcai üzlethelyiségből. Otthon édesanyjától azzal csalta el a revolvért, hogy a fő-

nőke Besszarabiába akar utazni és szüksége volna a fegyverre.

Szerdán estig nem látták azután hozzátartozói. Tegnap este, amikor hazament, feldűlt és ideges volt. Este ismét eltűnt a házról...

Szász Béla neve 1924-ben már közismertté vált Brassóban. A fiatalember abban az időben a Schmidt-féle szállítási vállalatnál volt alkalmazásban, ahonnan 50 ezer lejt sikkasztott — a rendőrség tudomása szerint — és a pénzzel Magyarországra szökött. Akkor mint katonaszökevényt is körözték.

Szökevényt után állítólag Debrecenben telepedett meg, ahol a református püspöki uradalomban igen jó állása volt. Több mint egy évtérte vissza Brassóba.

Ismerősei vigkedélyű fiatalemberek ismerték Szászt, aki mindig dudorászott magában. Munkaadója is szorgalmas, megbízható munkatársnak tartotta s hajlandó lett volna megbocsátani ezt az újabb megtévelyedést, amit Szász — úgy látszik, — már nagyon szívére vett és a halálba menekült a szegény elől.

Kovács György

Gondtalanul napozni

és lebarnulni, lég-és napfürdőt venni, ezt teheti ha magát először Nivea-Creme vagy Nivea-Olajjal jól bedörzsölje. Mert Nivea a napégetés veszélyét csökkenti és gyönyörű bronz bőrtönust ad.

NIVEA-val a levegőre és a napra

Creme: Lei 16.- — 72.-, Olaj: Lei 55.-, 85.-
Belersdorf & Co. S. A. R., Braşov

— Ujra fosztogatnak a hamiskártyások a bihar- és szilágymegyei vásárokon. Számtalan-szor felhívtuk már a hatóságok figyelmét azokra a hamiskártyás-bandákra, melyek évek óta akadálytalanul fosztogatják a vásárokat látogató hiszékeny falusiakat. Egy időben történt is valamelyes intézkedés ezeknek a garázdálkodásoknak a megszüntetésére, mostanában azonban a kártyások újból megjelennek a vásárokon s zavartalanul fosztogatnak. Margitta, Berettyószéplak, Ipp, Szilágynagyfalu községek népes hetivásárain minden alkalommal ott látni őket s a csendőrség nemcsak elnézi, hogy ezeket vágjanak ki áldozataik zsebéből, de ha

a károsultak erőszakkal próbálják a pénzüket visszaszerezni, még védelmükbe is veszik őket s nemritkán a kifosztott ellen indul eljárás. A csendőrök azonban — mint mondják — törvénytelen járhatnak el, miután a hamiskártyások szabályszerű „engedélyekkel” rendelkeznek, a melyek mintegy iparszerűen jogosítják fel őket arra, hogy bántódás nélkül kifosztassák a csábításainak bedűlő s velük játékot kezdő hiszékeny embereket. Szeretnők tudni, milyen hatóság adja ki ezeket a fosztogatási engedélyeket és kinek érdeke, hogy a vásároknak ezek a rablóbandái szabadon garázdálkodhassanak?...

... Levél jött a kaszányából!...

Ötnapi karcér jár minden magyarnyelvű levélért az egyik galaci ezredben

Egy székely katona kétségbeesett panaszkiáltása szüleihez

Már a magánéletben is tilos az édes anyanyelv

Csikszereda, augusztus 10.

A csikszeredai magyarpárti jogvédő irodához példátlanul megdöbbentő panasz érkezett. Olyan, amely kétségbeesetten rázza meg a kisebbségi magyar lelkeket. Olyan, amire még gondolni sem mert senki.

A panaszt egy nehézkes betűkkel rótt levelezőlap támasztja alá — kétségteletlenül.

Egy csikcsicsói gazda egyik fia Galaccon teljesít katonai szolgálatot. Augusztus 2-án szüleinek levelezőlapot írt, melyet a posta 5-én kézbesített ki.

A kusza, szabálytalan sorok közül elkeseredett lélek sikolt fel. Édes szüleinek megírja, hogy egészséges. Egészséges és mégis beteg. Nem a teste, hanem a lelke beteg. Erre nincs orvosság, mert süvölt, vág és mar az ő ezredében a sovinizmus, a Hitler által életre keltett nemzeti elvakultság szenvedélye.

Beteg a lelke, mert nem mehet haza. Nem adnak szabadságot. Ez azonban még a kisebbik baj volna. Gyógyíthatatlan lelki kinszenvedés azonban az, hogy nem szabad magyarul beszélni. Többet szolgálnak ott magyar fiúk, de szolgálaton kívül sem használhatják anyanyelvüket. Tilos ezen a „bangyen”-nyelven értekezni. Ezért verés, pofon és karcér jár.

De még nagyobb baj is van. Altisztjeik rájuk parancsoltak, hogy magyarul írni sem szabad. Hovó szüleik esetleg nem értik a román nyelvet és nem bírják kisillabizálni, hogy fiaik mit akarnak — ki törődik ezzel, vagy azzal, hogy nem tudnak írni románul, sőt még magyarul is gyengén? A mások anyanyelvének keresztrefeszítésén kéjeleget nemzetmentők nem szoktak következtetéseket lenni, mint ahogy elvük sem az, hanem észszerűtlenség, elvakultság.

Sőt más baj is van. Hazuról sem írhatnak nekik magyarul levelet. Nem, mert az ilyen leveleket egyszerűen nem kézbesítik.

A szolgálatos altiszt sorakozó alkalmával megmondja ugyan, hogy érkezett levelük, de mivel magyarul van írva, szemük előtt összetépi.

Hogy milyen alapon teszi ezt, miért és milyen jogon gázol bele az emberi szabadságba ennyire mélyen és hallatlanul? — azt nem kutatja senki.

Azonban még ez is mind hagyján és tűrhető volna. Égbekiáltóbb sérelmük is van. Azokat a katonákat, akik magyarnyelvű levelet, vagy levelezőlapot kapnak, minden további indoklás nélkül öt napra karcerbe zárják.

Igy: karcerbe zárják a magyar nemzetiségű román katonát azért, mert szülei anyanyelvükön írnak neki. És most, ennél az eseménynél, e kétségbeesítő levelezőlap mellett szavaljanak jogegyenlőségéről a politikusok! Hol van itt a kisebbségek jogszabadsága? Hol van az emberség? Van még erre példa? Nem hisszük!

Döbbenetesen és kételkedve állunk a kusza betűk fölött. Újból és újból elolvassuk azokat. Nem akarunk hinni a szemünknek, de hinniünk kell, mert ینه mi áll tovább azokban:

„Ne irjanak többet nekem levelet, édes szüleim! Ne irjanak, mert bezárnak érte. Én még egy-egy levelet, nagy lapot innen valahogy ki tudok csempészni, de maguk ne irjanak. Ha akarnak valamit közölni, írja meg katonaságot kiszolgált bátyám. Ő tud valamit románul és írjon ahogyan tud.”

Aztán segítségért, szabadságért kiált a katona. Járjanak közbe valahol, hogy

néhány napra szabadságolják.

Képviselők s más közéleti férfiak vértelen arccal latolgatják a levelezőlap tartalmát. Halom másolatot készítenek napjainknak erről a kortörténelmi bizonyítékról. A Magyar Párt csiksmegyei tagozata hadügyminiszterhez és minden más létező és elérhető fórumhoz beadványt készít. Tiltakozik az ilyen elbánás ellen. Tiltakozik az emberi szabadság ilyen el-

A tisztviselők 60 százalékát elbocsátja Nagyszalonta városa

Természetesen ismét a kisebbségek kerülnek az utcára

Nagyszalonta, augusztus 10.

A tisztviselők leépítéséről szóló rendelet Nagyszalontára is megérkezett. Erőteljes izgalmat váltott ki, különösen a magyar kisebbségi tisztviselők soraiban. Hiszen a postások, vasutasok nyelvvizsgálója, valamint a tanárok és tanítók állásvesztésére ítélt nyelvvizsgálata sorozatosan csak azt igazolja, hogy az országos leépítések a magyar tisztviselők terhére történnek.

Öt év óta minden kormány a tisztviselők leépítésének kérdését tűzi ki fő programjává. Általában 70235 felesleges alkalmazottja van az államgépezetnek, amely évi 2 milliárd lej megterhelést jelent az országnak. Öt év óta hallani a tisztviselők leépítéséről és ezzel szemben az történt, hogy az öt év alatt 29863 új köztisztviselőt alkalmaztak.

Nagyszalontán különben már a Suciu-féle időközi bizottság is próbálkozott az elmúlt évben a városi alkalmazottak leépítésével. Tűzőn vízen keresztül végre is hajtott leépítési elképzeléseit Suciu Aurel. Takarékosági programjával akart népszerűsítést szerezni magának. Közel harminc alkalmazottat menesztett. Természetesen elsősorban a magyarokat: egyhónapi felmondással. Minden nyugdíj vagy végkielégítés nélkül.

Igy került harminc család az utcára. Pereltek és fellebbeztek a határozat ellen az érdekelt, elbocsátott alkalmazottak.

A temesvári revíziós bizottság helyét is adott a fellebbezésnek és mind a harminc utcára dobott alkalmazottat vissza kellett vennie a városnak.

A Suciu-féle takarékosági programnak az lett a vége, hogy a városnak fizetnie kellett a sok perköltséget és arra a három hónapra is kiutalt visszavett alkalmazottainak fizetését, amíg azok „kényszer szabadságon” az utcán sétáltak...

...Most megint egy újabb leépítési kísérlet előtt áll Nagyszalonta városának tisztviselői kara. Sajnos, ez a kis hajduváros kivétel a többi fejlődő városok történetében. Erre csupán károsan lehet alkalmazni az általános rendelkezéseket. Nagyszalonta csak 1926 óta város. Így a városi adminisztrációnak kibővített tisztviselői kara 1924 után került alkalmazásra. Abban az időben, amikor még nem volt Szalonta városának tisztviselői szabályrendelete. Így a legtöbb tisztviselő a törvényes formák betartása nélkül kapta állását. Ezért azonban 10 évvel később nem lehet állásvesztésre ítélni az illető tisztviselőket. A mulasztásokért

különben sem az alkalmazott tisztviselő felelős, hanem az akkori városi tanács, miért nem tartotta be a törvényes formákat.

Ha a város most végrehajtja a tisztviselői leépítésekről szóló rendeletet, úgy a tisztviselők 60 százalékát el kell bocsátania minden nyugdíj és végkielégítés nélkül.

Mondani is felesleges, hogy az elbocsátásra kerülő tisztviselők többsége magyar. Megint magyar tisztviselők kerülnek az utcára. Mert a megmaradt létszámmal nem lehet folytatni azt a nagy városi adminisztrációt, amelyre Szalonta városát 1926-ban rákényszerítették.

Ismét pakilálás?

Kicselezték az iparosságot a szatmári munkásbiztosító időközi vezetőségéből

Ezzel szemben feltűnően nagy számban jutottak be a szociáldemokraták

Szatmár, augusztus 10.

Szatmár iparosságát mélysegesen elkecsesíti az a mód, ahogy kismémmizték őket a munkásbiztosító pénztár vezetéséből. A munkásbiztosító pénztár élére ugyanis még a nemzeti-parasztpárti kormányzás idejében tizennyolctagu igazgatóságot neveztek ki, amelyben úgy a munkásság, mint az iparosság kellő számmal képviselve volt. Az igazgatóság elnöke ekkor dr. Pop Mihály volt kamarai képviselő lett.

Egy esztendeig dolgozott ez az igazgatóság a munkásbiztosító élén és sok volt már a panasz, mert nem nagyon hallgatták meg a magyar iparosság sérelmeit és a munkásbiztosítónál valóban hihetetlen állapotok uralkodtak.

Most azonban még jobban fokozódik a magyar iparosság sérelme. Ugyanis tegnap, váratlanul és minden indoklás nélkül felfüggesztették a munkásbiztosító igazgatóságát és helyébe — jól bevált szokás szerint — időközi-bizottságot neveztek ki. Ebben az ideiglenes bizottságban

a magyar iparosság, amely számbelileg

képesztő megsértése ellen.

Hogy milyen eredménnyel, — ki tudná azt most megmondani. Hisz szerte a világban örült lánggal lobognak Hitler eszméi. Egyik sváb mécsese Nagyváradon is pislog. Magyar színekben lobogtatja a nagybecsült germán faj legnagyobb átkát. Vajjon mit fog szólni ahhoz, hogy pártolt eszméi, amint azt mi már jóelőre megmondtuk, a mi bőrünkön csattanak? Hát nem szól semmit. Néma marad. Ez nem klappol a hitleri dicsőség magyar válfájával. Tehát elhallgatja.

Mi azonban nyíltan és őszintén szavál tesszük, mert tudjuk: ez kötelességünk.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek, vérszegénység, sápadtság és lesoványodás eseteiben reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József vizet úgy felvételnek, mint gyermekeknek, igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

Tudjuk, a városi gépezet nem fog megállni. A nélkülözhetetlen állásokat betöltik. Új, friss erővel. Akik ugyan nem lesznek kipróbált, hozzáértő szakemberek, de ehelyett meglesz az a másik nagy előnyük, hogy nem lesznek kisebbségi magyarok, hanem a kormánypárt helyi vagy vidéki expozitúrájának hű, kipróbált csatlósai.

Különben a Kovács-féle ideiglenes tanács ebben a tekintetben is túllépi jogkörét. A rendelet szerint a vezér-titkár feladata a tisztviselői névjegyzék összeállítása, ezzel szemben Kovács Béla saját hatáskörében végzi az elbocsátásokat. Egy szűkebbkörű bizottságot nevezett ki, amelynek elnöke, természetesen leg saját személye, a bizottság tagjai pedig Kovács elváratai Bödi Mihály és Oláh Lajos liberálpárti tanácsosok, valamint Rozvány József „vezérinspektor” ur. Bár a vezérinspektor a törvény szerint nem lehetne ennek a bizottságnak tagja, hiszen érdekelt fél, mivel őt is 1924 óta alkalmazták. Vagy talán a leépítés csak a kisállású tisztviselőkre vonatkozik és a városi javak magasállású inspektorát tovább hagyják tiszteletbeli, de jól dotált állásában? Reményi Sándor

is első helyen áll Szatmáron, egyetlen helyet sem kapott.

Annál feltűnőbb, hogy a szociáldemokrata párt meglehetősen nagy számban van az igazgatóságban képviselve. Ugy látszik — legalábbis a magyar iparosság véleménye ez —, hogy

a szociáldemokraták az iparosok háta mögött lepaktáltak a kormánnyal és ezért nem jutott hely a legjobban érdekelt osztálynak: az iparosságnak.

Mindenesetre furcsa ez és szinte hihetetlen, hogy éppen a szociáldemokraták volnának azok, akik az iparosság rovására egy ilyen paktumba belemennének.

Bennünket főleg az érdekli, hogy az ideiglenes bizottság hajlandó lesz-e megszüntetni azokat a lehetetlen állapotokat, amelyek a munkásbiztosítónál uralkodnak? Hajlandó lesz-e megfelelő számú orvosról és gyógyszerrel gondoskodni, meg tudja-e csinálni, hogy végre kórháza legyen a munkásbiztosítónak? Mert ahogy most van, úgy semmiképpen sincs jól. Ugy nem maradhat, még akkor sem, ha a szociáldemokrata érzelmi munkásság vezetői is bennülnek az igazgatóságban.

HIREK

M. HEGYI ILONA:

Pest vagy Kutyabagos?

A napokban egy cikket olvastam. Szomorú írás: Hogy pénz nélkül nem érdemes Pestre menni, ezt állapíthatja meg belőle az olvasó. A Gellért hullámfürdőjébe egy pengőnyolevan a jegy, a kabin külön egyenleg, a málnaszörp meg nyolevan fillér. Egy olcsó vendéglőben, a Trombitásban, ahol aránylag jól és takarékosan étkezhetik az ember, a libamájás rizottónak két pengő husz fillér az adagja. És a cikk végén: „Pénz nélkül lenni Pesten? Nem, akkor százszor inkább akár — Kutyabagoson!”

Nem, ez nem igaz!

Kutyabagoson ugyan még nem voltam, de mégis azt gondolom. Mert Pesten étem egy ideig és éppen ezért engedjék meg nekem, hogy néhány címet én is ideirhassak és néhány összeget.

Ne is menjünk nagyon messze, mert a villanyos sokba kerülne. Ki ne ismerné a kassza-kasz-rendszert? Mindig akad, aki nem ismeri. Akad, aki ártatlan képpel felszáll a kocsira s amikor szól a kalauz: — kérem bedobni a tantust, akkor gyanutlanul megkérdezi:

— Miféle tantust?

Erre kitör a botrány. A kalauz, aki már hivatalból is gyanakodó szemekkel nézi az összes kasszakaszokat, rámondul a gyanutlanra: — Tessék leszállni! A kocsiban nem lehet első kasszakaszt váltani! — Vitatkozás, veszekedés. Gyanutlan erőszakkal fenn akar maradni, a kalauz viszont erőszakkal le akarja tenni. — Ne nyúljon hozzám! — visít Gyanutlan. — Kérem, — így a kalauz, — ha nem nyulok, akkor nem száll le.

Ebben a zavaros pillanatban száll fel te, „kasszakasz-sportos”. Természetesen nem dobsz be sehova semmit és vidáman, otthonosan nézed a kiebudaltat, mint aki már fizetett.

A kocszi végre elindul s ezzel már el is biccelted az ut felét, ha például a Nyugatinál szálltál fel. Ha aztán elérkeztél az új szakasz-határig a Nemzetiig, megváród, amíg leszáll vagy tíz ember mellőled s akkor az ajtó felé sodortatod magadat. A kalauz hátraszól: — Kiszakaszt! — Veszek, — kiáltod vissza. Ugyanis, ha már utaztál, jogod van, hogy a második kasszakaszt a kocsiban válthasd meg. Szóval megveszed a kasszakaszt, de a felszálló kömeg közben eltakar a kalauztól s így nyugodtan odaszólhatsz, ha érdeklődik: — Már bedobtam. — Tantuszodat pedig elteszed gondosan rosszabb napokra.

Igy jutsz el ingyen olcsó vendéglődig: a „Halló, Fősör”-ig. Tiszta, rendes hely a Körúton. Tizenöt fillérért szelet rántott halat kapsz, hozzá tízért hosszukásra vágott, pirosra sült burgonyát. Szelet kenyér ingyen. Ha nem kell hal, pörköltet, vagy bécst is kérhetsz.

Étvágyaddal és tányérróddal magas asztalhoz állsz. Szék nincs. Elfordul, hogy szomszédod egy hordár a sarokról, de az is lehet, hogy doktor X mellett állsz, akinek éppen erre volt dolga s nem tartotta érdemesnek hazamenni az ebéd miatt. Aztán láthatsz itt diákok, egyetemistákat és másfajta munkanélküli, leépítetett és olyat, akit most fognak leépíteni, festőművészt, akinek nagy sikere volt két évvel ezelőtt Párisban, író, akinek tegnap kobozták el legutóbbi könyvét, újságíró, selyemfiút, gépírókat és detektívet.

Jóízű süteményt ehetsz tíz fillérért. Boros böccsöt ihatsz tizenötért. Aztán két házzal arrébb olasz fagyaltalmérés, hűvös tüzletben. Itt már nagy különbségek vannak. Van olyan, aki husz fillérért kér és ostromtányéron kapja a fagyaltot, apró papendekli-kanálkával. Ez az elitpublikum. Legtöbben azonban tíz fillérért vesznek hosszú süvegekében a háromszintű lagyott vizből. Kitűnő!

És ha ennyi pénz se lenne, bemehetsz egy bejarsarnokba. Van befűlők lépten-nyomon. Pohár tej nyole fillér, zsemle öt, összesen tizenhárom és kész az ebéd.

Akkor aztán jöhetnek a többi dolgok, amelyek Kutyabagos csábító neve mellett sem hiúthat.

Mert van, amihez Pesten egészen ingyen hozzájuthatsz. Például a Duna. Egyformán kanyarodik szegénynek, gazdának és nézheted fényes hátát, nézheted ugyanúgy, mint az, aki éppen a hullámfürdőből lépett ki. S a hegyek ott állanak. S a mandulafák neked is virágba borulnak, kedves „Halló, Fősörös”. A gellérthegyi utak engedelmesen eléd kanyarodnak, a padok vigasztalóan alád simulnak, a bokrok, — hatalmas zöld csokrok, — sárga, hajlott, virágos ágakkal feléd omlanak. Az ég borul és derül felett. Sötétkékből feketésre válik, aztán fények gurulnak körülötted és felett villanyok és csillagok. S a víz nem változik, szikrázva valamennyit magába fogadja, hogy már akármerre nézel is lefelé, vagy felfelé, csak ragyogást láthatsz: két elrajzolt giccses holdat és két tűzcsoványt a Gellérthegy fe-

Minden folyik. S ezzel változik is. Ezért nevetséges a konzervatívok lázongása. Vagy mi volna, ha mint Abrahám, ma is istenes, jámbor cselekedetnek minősíték az elsőszülött feláldozását.

A múlt, — ha van — hasonlít a rosszul sikerült sokszorosított fényképhez, a melyről sohasem lehet tudni: ki, hol, mikor, miért kellemetlenkedik vele.

A szenvedélyekkel ugyanott van az önmagát nem ismerő ember, mint a gyakorlatban orvos a rákbetegséggel. Mire felismeri, nem egyszer: gyógyíthatatlan.

Az okos élet titka: az okos sorrendből virágozik ki. Vagyis: ne harcolj addig mással, amíg nem győztél le önmagadat.

A pletyka: kétélű fegyver. Mindig megsebzí az is, aki mást akar megsebezni vele.

Nem akkor vagyunk legigazibb emberek, amikor diadalmasan magunk alá gyűrjük ellenünket, hanem akkor, amikor megbocsátunk s mégjobban akkor, a mikor beismerjük, hogy tévedtünk.

A mindennapi szerelemnek csak követel-rubrikája van, az igazinak: tartozik — is.

Ujabb 11 halottja van az algiri zsidóüldözésnek

A karhatalom erősítést kért a lázongó mohamedánok megfékezésére

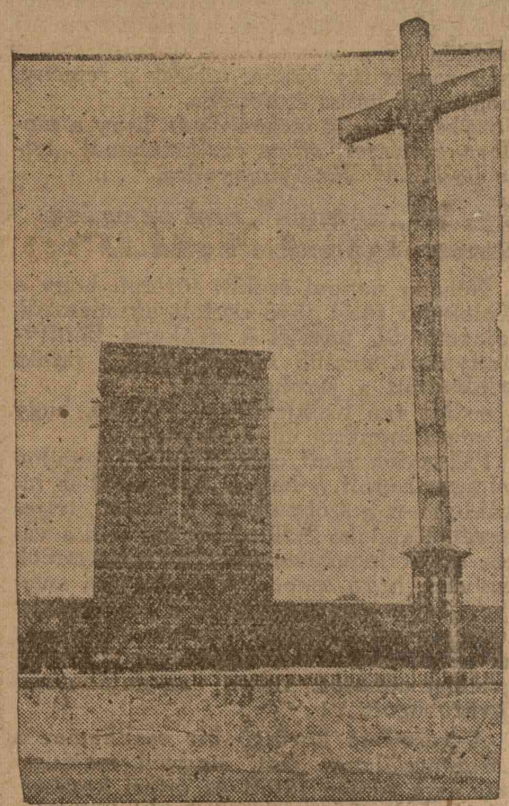
Constantine, augusztus 10

Az algiri véres zsidóellenes zavargásokat még mindig nem sikerült teljesen elnyomni a karhatalomnak.

Constantine városában ugyan már helyreállították a rendet, de a vidéken újabb vérengzéseket követ-

tek el a mohamedánok. Constantine mellett szerdán megtámadták a zsidó telepeket és tizenegy embert megöltek, sokat pedig súlyosan megsebesítettek.

A karhatalom erősítést kért, hogy a környéken pusztító mohamedán lázongókat megfékezze.

A tannenbergi emlékmű hadvezéri tornya, amelyben Hindenburg marsall, birodalmi elnököt örök nyugalomra helyezték.

— „Szabadságra” ment Csikmenaság jegyzője. Csikszederáról jelentik: Nádasdi-Neszveda Béla jelenlegi csikmenasági jegyző figurája nem ismeretlen lapunk olvasói előtt. Több alkalommal, több színben volt „szerencsénk” bemutatni. Most aztán a jelek szerint, elérte régrekerest sorsa. Bizonyos büntügyi vizsgálatból kifolyólag felettesei harminc napra felfüggesztették. Helyét egyelőre Opris csikszentgyörgyi jegyző tölti be. A felfüggesztéssel kapcsolatosan a nagyokat mondó jegyző azt hiszteszti, hogy szabadságra ment. Hát legyen szabadság: kényszerűdülés! Községe lakói tapsorkánnal és hurrával fogadták a böles intézkedést. Azt vallják, hogy jobb, ha jegyzőjük a mezőn és nem az ő börtönön vadászik. A „közkezdelt” jegyzővel kapcsolatos vizsgá-

lat. És pirosas csillagokból összerakott rohanó kigyókat a tulsó parton. Nappal talán autóbuszok ezek. És fényszemekből keskeny íveket a folyó felett.

Ez mind a tied. Talán méginkább lehet a tied, mint a kétpengőhuszas libamájrizottósé, bár te csak a „Halló, Fősör”-ben ebédeltél, egy levélhordó mellett, sültburgonya szeleteket néhány fillérért...

És muzeumok vannak és könyvtárak is. A könyvek kinyílnak neked engedelmesen és magadab ihatod a betűt, mint részegítő, nehéz

lat kimenetelére elő osztatlan érdeklődéssel tekint az egész megye, hisz régóta szeretne szabadulni tőle, de nem tud. Most talán sikerül.

— Mesteravatás Kézdivásárhelyen. A kézdivásárhelyi Általános Ipartestület augusztus hó 19-én délután 5 órakor a helybeli „Unió”-kerthen mesteravató diszgyűlést tart. A diszgyűlésen Tóth Balázs és Hamar Zoltán kézdivásárhelyi asztalosokat avatják mesterekké.

— Nagysikerű mozgásművészeti előadás Kovásznán. Tudósítónk jelenti: Jól sikerült mozgásművészeti előadást rendezett növendékeivel Kovásznán S. Kertész Klára, a Székelyföldön előnyösen ismert nevelő tanárnő. A szépszámu közönség előtt vidám jelenetek és komoly tanulmányok keretében mutatták be a mozgásművészet minden szépségét. Megkapó volt a kis gyermekek ritmikus tornagyakorlata és lendületes a nagy lányok csoportja. Eredeti mozgalmasság, ötletes és színes képet nyújtott a vurstli: igazi mozulatművészeti tanulmány volt. Barta Babi konferált ügyesen.

— Omladozik a nevezetes erdői vár. Erdőről jelentik: Az itteni Károlyi grófi uradalom végleges likvidálásával a nevezetes várat is teljes pusztulás fenyegeti. Az 1563-ban a törökök által bevett és földig lerombolt vár omladéka 1727–30-ban épített várkastélyt Károlyi Sándor gróf, aki Erdődöt 1708-ban kapta II. Rákóczi Ferentől kétezer aranyért. Ma már csak az ezeréves emléktorony áll még ép-ségben s annak a kápolnának helyét is csak egy márványtábla jelzi, ahol Petőfi Sándor 1847. szeptember 8-án Szendrey Juliával megesküdött. A vártól száz méterre, a vasutment hatalmas sziklán márványtábla jelzi Petőfi 1846-ban ott írt versének két sorát: „Alldögálok a tó partján szomorú fű mellett...” A tó már eltűnt, lecsapották, helyén sás maradt s körötte öreg fák, szomorufűz nélkül...

— HANGVERSENY SZOVÁTAN. A szovátai fürdőigazgatóság Mária királyné tiszteletére augusztus 11-én este 8 órai kezdettel a kaszinó nagytermében hangversenyt rendez. A hangversenyen közreműködnek: Boila és Rothmüller urasszonyok s Kolomijcsuk A. énekszámaikkal. Jegyek a fürdőigazgatóságnál válthatók.

borokat. Azt is lehet.

Egyébként pénz nélkül Kutyabagoson is kutyá az élet, de ha van egy kevés garasod, hát Pesten rizottó nélkül is jobb az élet, szebb az élet, több az élet, mint a furcsanevű faluban.

Mert vannak örömek, amelyek a szegényeknek is kijárnak, amit nem lehet elvenni tőlük: hogy van szemük, hogy van fülük, hogy van két lábuk. És így van az, hogy Pest egyszer-e egyszer ezeknek több örömet ad, mint azoknak, akiknek csak — gyomruk van.

Időjárásjelentés. A budapesti időjáráskutató intézet jelentése szerint változó felhőzet várható gyakori esőzésekkel. A nappali hőmérséklet általában emelkedik.

Vasuti katasztrófa 5 halottal Bulgáriában

Szofia, augusztus 10

Szerdán délután Radomir közelében hibát váltóállítást következtében egy személyvonat rossz vágányra siklott. A mozdonyvezető észrevette és vissza akarta vezetni a vonatot, de az egyik kocsikisiklott és felborította a vagonokat. Öt utas meghalt, 9 súlyosan és 3 könnyebben megsebesült.

— Kilométerkőnek rohant a Tour de Roumaine versenyzőit váró autó. Kézdivásárhelyről jelentik: A Románia körüli kerékpárverseny résztvevői Kézdivásárhelyt is áthaladtak. A versenyzők fogadtatására megtették az előkészületeket és egy társaság Turóczy Zoltán autóján ment a versenyzők elé. A tulajdonos vezette az autót hatalmas tempóban. Mikor a gépkocsi a város szélén levő Brasoveanu vendéglőhöz ért, eddig még meg nem állapított okból az utolsó kilométerkőnek szaladt. Blatt Jenő, az autó egyik utasa, fejével a kőnek zuhant és súlyosan megsérült. Az autó teljesen összetört.

— Gyanús és veszedelmes tűz Csikszatósze-gen. Csikszederáról jelentik: Pál Lajos csikszatószezi gazda csütre éjjel hirtelen tüzet fogott. Mire az álmából fölvert lakosság a lángtengerben álló épület mentésére siethetett volna, Pál Márton csütre is kigyulladt, sőt a testvérek közösen használt istállójára is rászállt a veres kakas. A falu apraja-nagyja az égő épületeken dolgozott s csak így sikerült a szomszédos házakat és gazdasági épületeket megmenteni. A két testvér azonban csütrök, istálló és gazdasági felszerelés nélkül maradt. A veszedelmes tűz nyomán bevezetett csendőrségi vizsgálat eddigi adatai szerint gyújtogatás történt. A vizsgálat ezirányban folyik.

— SZINISZEZON SZAMOSUJVÁRON. Désről írja tudósítónk: A Désen szép, sőt váratlanul szép anyagi és erkölcsi sikerrel vendégszerepelt Földes-szintársulat rövidkebb sziniszzezonra Szamosujvárra érkezett, ahol igen nagy érdeklődéssel fogadták a maroknyi, de buzgó és tehetséges színésznépből álló, konzorcionális alapon működő társulatot, amelynek becsületes művészi munkája visszaállította Szamosmegyében a magyar színjátszás régi hitelét. Földesék a legújabb operetteket mutatják be s így az idény a legszebb eredményekkel kecsegtet.

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegség, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és közsavnyben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el.

★ Alfred Döblin: „Berlin Alexanderplatz”. Alfred Döblin, a német irodakadémia tagja, orvos és hivatása a legkülönbözőbb társadalmi osztályok férfiainak és nőivel összehozza. A nagy német regényíró legismertebb alkotása a „Berlin Alexanderplatz”. A berlini gangszterek, betörők, kitartott férfiak és utcai nők, a nagy város ötödik rendjének világába viszi el az olvasót. Ott játszódik le, ennek a hatalmas regénynek hallatlan, izgalmas meséje, mely számtalan fordulatával hű képe a háború utáni német főváros életének. Biberkopf, a regény főszereplője, a börtönből kerül ki az első oldalon. Innen kezdve kísérték végig életútját, amikor a rázúduló csapások alatt megtisztult lelke és új, más emberré válik. Leleke az alakulásában döntő esemény szerelme a kis Mici iránt, akit ártatlanul és érdemtelenül elragadnak tőle, akit meggyilkol a megtestesült gonoszság, Reinhold, akivel Bieberkopfnek élete küzdelmes szakában tusázni kell. Bieberkopf kitör a végzet ellen, diadalmasodni akar rajta, de a sors erősebbnek bizonyul nála, maga alá gyűri és letörésre kényszeríti. Döblin teljes tudatosan biztos magabizással választja ezt az utat, melyet közül olvasóival, de többször nyomtákosan figyelmezteti is erre. Ebből a szembeállításból Bieberkopf életével és olvasóival adódik az a belső igazalom, ami a regény minden jelenetét átfűti és egyedülálló élménynyé teszi. A Berlin Alexanderplatz, mint eseményes érdekes regény is elsőrangú alkotás, megérdemli azt a hírnevet, amely övezi és ritka élmény marad mindenkinek, aki végigolvassa. Színes borítékban, egész vászonkötésben, hófehér, könnyű papíron, ára 3.60 pengő. Kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó, Kapu-utca 56–58. az udvarban.

Bánffyhunyadi körkép,

amely végeredményben jobbadán sötét színekben bővelkedik...

Őszinte beszámoló egy 5000 lakosu helyről, amely Mohamed koporsójaként lebeg a város- és a falu-minősítés között

Bánffyhunyadi, melyet ugyyszólván pillanatok alatt bejárhat az ember, lényegében nem nehéz körképet festeni... A színek sem okozhatnak különösebb gondot, mert a szürke néhány árnyalatából minden kitelik...

Hirtelenében bajos ezt a helyet valamilyen kategóriába könyvelni. Eredetileg falu volt, amelyből néhány évvel ezelőtt várost csináltak. Legalábbis azt hitték. Most valami furcsa keveréke mindkettőnek: a községnek és az egészen kis városnak. Sem ez, sem az. Másként Bánffyhunyadi amely ez esetben jelzőként is szolgál...

A „főutcán” telefonsodrony vonul végig. Néhány közhivatal engedi meg magának azt a fényűzést, hogy távbeszélőt tartson. Orvosnál, ügyvédnél hire-hamva sincs itt a telefonnak, üzletben is csak egy helyen van. A polgármesteri hivatalon és a hangos-mozin kívül ez a telefonsodrony jelképezi némileg a kisvárosi színezetet, minden egyéb azonban arra utal, hogy Bánffyhunyadi az a bizonyos jóváhagyó rendelkezés sem tudott nagyobb községnél többet faragni

Örök panaszok

Kövezés, csatornázás, villanyvilágítás: Bánffyhunyadi örök panaszai, amiken — a jelek szerint — talán már sohasem tudnak segíteni... Akarás ugyan minden időközönként bsztsághban van, a jószándék megvalósítása viszont mindig pénzben mulik... És azon is borul fel. Laikus és hozzátartozó számítás szerint is százezrek kellenének ahhoz, hogy a kisvárost ugyanahogy „kipofozzák”. Az évek során át a legkülönbözőbb lehetőségek, tervek és számítások merültek fel, a megvalósulás előtt azonban kivétel nélkül kátyuba jutottak. Bánffyhunyadi évszakainak sötétségét még mindig három „biciklilámpa” igyekszik eloszlatni... Ezzel szemben az uttesteken, évszakok szerint, locs-pocs és por formájában váltakozik a talaj halmazállapota. A városon átfolyó

Bánffyhunyadi gyásza...

A középkorból fennmaradt ódon és impozáns református templom homlokzatán gyászlobogót lenget a szél. A 86 éves Ravasz Györgyöt, Ravasz László dr. magyarországi, dunamelléki református püspök édesapját gyászolják, aki néhány hónapos betegeskedés után örök nyugalomra tért.

Az elhunytat, aki nyugalmazott polgári iskolai igazgató és egyházmegyei tanácsos volt, egész Bánffyhunyadi szeretettel és tisztelettel vette körül. A népszerű és köztiszteletben álló öregur halála a lakosság legszörnyebb rétegeinek a részvétét is felkeltette.

Ravasz György életének utolsó éveit bearanyozta annak a pályafutásnak a fénye, amely püspök-fia felől sugárzott felé. Ravasz Sándor dr. több ízben felhívította édesapját, hogy költözzék hozzájuk Budapestre, az öregur azonban, a

Helyet a fiatalságnak!

Bánffyhunyadi — amint mondják — meglehetősen hüvösek az esték, a napok viszont annál melegebbek. Hellyel-közel már a kánikulából is izelítőt kaptak.

Mindenesetre: itt az ideje, hogy szabadidejüket a bánffyhunyadiak is a vízben és a parton töltsék, masszóval: strandoljanak!

Őnök azt gondolják, hogy minden bizsonnyal így is cselekednek, hiszen az egész ügy kézenfekvő valami... A városunk kerestül folyik a Kőrös, kell-e még valamit mondani?

Hiszen nem is ott van a baj, hogy az a folyó közel, vagy távol esik a várostól...? De tény, hogy nincs messze. Inkább az a „bibi”, hogy nem lehet fürdeni benne!

Aminek ismét egészen különös oka van:

A Kőrös vize, azon a helyen, ahonnan a partról könnyedén meg lehet az eléggé sekély folyót közelíteni, olyan sötétszínű, mondhatnám piszkos, mintha bivalyokat fürdtenének benne...!!

Ez lehet, hogy bizarrul (sőt bivalyul)

Kőrös viszont, amely leginkább olyan sekély, hogy a medrében levő köveket se fedi víz, minden kis esőzés, vagy olvadás alkalmával megdagad és kiönt elannyira hogy a környékbéli házakat minduntalan az összeomlás veszélye fenyegeti...

Nem is olyan régen, néhány héttel ezelőtt ismét „szerencsés” volt az itt lakóknak ehhez az attrakcióhoz, amikor ugyyszólván fél Bánffyhunyadi viz alatt állott! Az ár azóta eltakarodott, de nem lehet tudni, hogy melyik pillanatban térhet vissza. Nyári záporok és tavaszi olvadások nem tartoznak a természeti ritkaságok közé!

Azt a legendás „árvi hajóst” — ha élne! — leépítés veszélye nélkül lehetne életfogytiglan Bánffyhunyadi szerződ-tetni!

A lakosok, mit is tehetnének, beletörődtek már ebbe a lehetetlen helyzetbe, ami semmiesetre sem üdvös cselekvés. Kollektív kérelemmel, általános megmozdulással talán még el lehetne érni valamit. Ha nem is mindent, de valamit, ami mégis lendítene az anomáliákra. Mert itt sok vár az elintézésre, nem is egy, hanem három irányban tagozódnak a hiányok. Más helyen esetleg kövezet van és a villany hiányzik, vagy viszont. Itt azonban se kövezet, se csatornázás, se villany! Késsé több, mint amennyit egy „város” lakosainak szó nélkül le lehet nyelni...

Van egy utvonál mégis, amit meg lehet, sőt meg kell említeni: a Kolozsvár—Nagyvárad közötti autót, amely Bánffyhunyadi egész hosszában átvonul. A pompás ut azonban, amelyet a francia utépítők gyártottak, valamennyi környékbéli falvat is átszeli és így nem lehet Bánffyhunyadi különösebb érdeméül betudni.

Ha minden itteni ut csak negyedrészt ilyen jó lenne, már az is elég volna.

Induljunk tehát utnak a hepe-hupás Bánffyhunyadi és nézzünk körül, mi új-ság van erre felé!

ki élete javát itt töltötte és akit minden rög idekötött, haláláig hű maradt Bánffyhunyadihoz.

Néhány hónappal ezelőtt, amikor súlyosan megbetegedett, egyetlen leánya, Muzsy János hőmezővásárhelyi tanár felesége és a püspök nyomban betegágyánál temett.

A két testvér azóta felváltva ápolta a súlyosan beteg Ravasz Györgyöt. Hol az egyik, hol a másik tért vissza ápolóként Bánffyhunyadi. A sor különös intézkedése, hogy a végzetes pillanatban éppen a püspök tartózkodott a betegágy mellett és haldokló édesapját egyházi vigaszban részesítette.

Ravasz György halálával egy munkában és becsületben eltöltött élet zárult le. Temetése csütörtök délután ment végbe, a város lakosságának impozáns részvéte mellett.

hangzik, de nem agyszülemény és megfelel a valóságnak.

A Kőrösben, néhány méternyire a strandolásra megfelelő helytől, valóban bivalyokat fürdtenek a gazdák...

Ilyen körülmények mellett igazán nem csoda, ha a vízben a fürdőzőknél sokkal több, lomha, nagy fekete állat sötétlik...

Vállalkozó szellemű fiatalemberek, a kik mindenképpen strandolni szeretnének, megkockáztatják, hogy a vízbe merészkedjenek, a nagyközönség azonban céltatosan távol tartja magát, a Kőröstől...

Néhány lapát homokkal és egy kis jóakarattal a város a Kőrös partján nagyszerű kis strandot létesíthetne... Ha csak néhány méternyi lenne, már megfelelné a célnak... Aztán természetesen a bivalyoknak is sürgősen emigrálni kellene!

A bánffyhunyadi strand megalapozása jobbadán a bivaly-kérdés likvidálásán mulik!

Ami nagyobb és súlyosabb szó, mint, a hogy gondolják. Mert Bánffyhunyadi — legalábbis a gazdanép előtt — a fen-

tebb említett állatok olyan tiszteletben állanak, mint Indiában a szent elefántok...

Az ismert szólammal kérjük a városi tanácsot: „Helyet a fiatalságnak!” Azoknak a rendbontó elemeknek, akik nyaranként ezután por helyett vízben szeretnének fürödni... Ez guszpus dolga! Augusztus dolga!

Illusztráció a gazdasági viszonyokhoz

Bánffyhunyadi gazdasági viszonyaira szerfölött jellemző, hogy hosszú hónapok óta csak egyetlen építkezés történt a városban, az se fejeződött be még teljesen...

Szó van pedig a főtéri kőből épült ki-oszkról, amely inkább a városi tanács rendelkezésének, mint a tulajdonos elhatározásának köszönhető. A város ugyan is már régebben kimondta, hogy nevezett helyen semmiféle fabódét nem tűr meg... Ezzel szemben ingyen adta a telket, hogy felépítsék az esztétikai szempontoknak megfelelő, modern stílusú kis kőházat, amely tíz év múlva automatikusan a város tulajdonába megy át.

A kis épületben, amelynek falai ezidő-szerint még csaknem teljesen vakolatlanok, a tervek szerint autóbusz-megálló, büfé és trafik lesz. A házíki közvetlenül a Kolozsvár—Nagyvárad közötti autót mentén fekszik, ahol meglehetősen forgalom van és így önként adódik a remény, hogy nem hiába építették...

Szükséges még megemlíteni, hogy a modern építészeti stílus ezalkalommal „tette be lábát” Bánffyhunyadi.

Egy kis „ugratás”, ami az egész várost izgalomba hozta...

Néhány nappal ezelőtt történt, hogy a Kolozsvár felől jövő zsufolt autóbuszról, közvetlenül, mielőtt a gépkocsi Bánffyhunyadi tovább indult volna, valaki odakiáltott a járókelőknek:

— Mi van Kabdebóval? Hallom, hogy a vonat mindkét lábát elvitte!

Pillanatok alatt egész Bánffyhunyadi végigszármagult a baljós hír, annál is inkább, mert a szóbanforgó Kabdebó, teljes nevén Kabdebó Szilárd dr. ügyvéd, a város egyik legnépszerűbb és legismertebb embere. Apró csoportok alakultak, amelyek izgatottan tárgyalták a „szerencsétlenséget”. Részleteket nem tudtak, mert az egyedüli ember, aki közelebbi felvilágosítást adhatott volna, az autóbuszal továbbment...

A városban keringő hír csakhamar a „szerencsétlenül járt” ügyvéd családjának is a fülébe jutott és óriási konsternációt keltett, mert az ügyvéd hivatalos ügyben valóban elutazott Bánffyhunyadi-ról.

Nosza, lón izgatott futkosás és telet-nálás. Nyomban felhívták távbeszélőn Kabdebó dr. fivérét, akit ugyancsak megremített a híradás, mindamellett közölte, hogy testvére átutazott Kolozsváron, de még akkor nem volt semmi baja...

A családon teljesen urrá lett az izgalom és a kétségbeesés, amikor valakinek eszébe jutott, hogy jó lenne telefonon Maroshévízzel is érintkezésbe lépni, hisz Kabdebó dr. tulajdonképpen oda igyekezett...

Óráknak tűnő percek után végre kapcsolt Maroshévíz és megtudták, hogy... a csaknem elsíratott férj és apa a legteljesebb egészségnél örövend, sőt saját lábain futott a telefonhoz, amikor meghallotta, hogy családja hívja...

Akkor derült csak ki, hogy az egész „ugratás” volt, amit, bár az egész várost izgalomba hozta, Bánffyhunyadi végül mégis csak örömmel nyugtázott! Hogy nem igaz! Hát persze! Kabdebó dr. beült egy fülkébe és a vonat mindkét lábát elvitte! Így már érthető!

A „halál torkából megmenekült” népszerű ügyvéd azóta már ismét Bánffyhunyadi sétál és mindenki meglepődésére — óh, csodák-csodája! — saját lábain...

Beszéljünk a sportról is...

A labdarúgó-egyesületről: a HSC-ről nincsen sok irrválónk. Középes vidéki csapat, amely jobbadán környékbéli, hasonló színvonalon álló csapatokkal mér össze az erejét. Hol nyer, hol veszít...

Annál több figyelmet érdemel a négy-éves multra visszatekinthető Tenisz-Klub, amelyet annakidején Albrecht Dezső földbirtokos alapított meg. A klub vezetését, amely jelenleg 18—20 tagot számlál, ezidőszent az agilis és hozzáértő Knopf Bandi intézi...

Bár kevés relációja van a sporttal, itt emlékezünk meg arról, hogy Bánffyhunyadi ezidőszent két tánciskola működik és mindegyikük szép látogatottságnak örvend.

Annai köze mégis van a sporthoz, hogy a kiképzett növendékek a táncolást később sportszerűen üzik...

Ahol még van élet...

Aki netán unja magát a betivásár napjának kivételével néptelen bánffyhunyadi utcákon, az befordul a Central-kávéházba, ahol még mindig van egy kis élet... A rómmikövek csörgése és a biliárdgolyók összekoccanása ugyyszólván pillanatig sem szűnhet. Mindig akad valaki, aki játsszék... Ha egy-egy játzmánál mégis hiányzanék a negyedik, a kávéház népszerű tulajdonosa, a mozgékony és előzékeny Unterberger ur is kapható egy parti römire...

Ami pedig a közhangulatot illeti — le kell kopogni! — a szó szoros értelmében a legbékésebb. Felekezeti vagy nemzeti türelmetlenségnek nyoma sincs Bánffyhunyadi. Magyarok, románok és zsidók a legteljesebb egyetértésben élnek egymással. Pillanatnyi meglátásaim szerint ez a körülmény az egész városban a legrokonszenvesebb...

Ezzel kész is a bánffyhunyadi körkép. László Fülöp, közismert hízelgő ecsetével bizonyára többet szepített volna rajta!

Igy azonban őszintébb és mai! Bánffyhunyadi érdekében remélem, hogy a legközelebbi körképen világosabb színek szerepelhetnek! Legalább is világosabb szürkék!

Mert ez így — óh, pedig, hogy kutattam itt az életet, az elevenséget, a pezsgést! — nem valam biztató!

Idő: nyári reggel Irány: Bánffyhunyadi (Utijegyzetek)

TUNÓ VARÁZSLAT

Jó, öreg vidék! A dombok vállát valóban meg lehet veregetni, mintegy hálából, hogy mindez így van! Igen, ez most is menekési lehetőség a Mából. Valamilyen buzatbla mellett elsuhan, közeli mező és távoli hegyet látni nagyszerű élméltenséghen és a panoráma elkerülhetetlen hatásától sürgetve álhatatosan szajkózni, hogy nincsen semmi baj!

Nyári reggelen, tükörsima országuton, Kolozsvár és Bánffyhunyadi között, az autóbusz egyik ülésén, ahol a masina nem is ráz annyira, még hinni lehet...

Érzed, hogy elmerülsz ebben a botcsinálta káprázatban. Telhetetlenül, kortyok mellőzésével habzsolod az illúziót és csak akkor ébredsz fel, amikor tekinteted véletlenül a kezeden levő friss napilapra vetődik...

KÖRÖSFŐ KÖZÖMBÖS...

Körösfő, drága, csendes falu, faragott és festett kapukkal, szép szál férfakkal, csinos menyecskékkal. Szeretném, ha autóbuszunk jöttére házaikból több szaladna ki belőlük. Sajnálkozva veszem tudtul, hogy viszonylagosság az érdeklődés terén bajosan létezik. Nem vagyunk egyáltalán attrakció.

Pedig — tényleg annyi autóbusz jár erre felé naponként...

„Mégse” vagyunk náluk sláger!

SATÖBBI...

Azokban a falokban, amelyeken átro-bogtunk, még akadt holmi zsvaj, a kisváros népre jogosított Bánffyhunyadi azonban, amikor a nagyzási mániában szenvedő motor dühös zakatolását is leállították, olyan csend fogadott, hogy szinte fizikai fájdalmat okozott...

Ilyen „kisvárosban”, mint ez is, reggeli nyolc nap a javából... És mégis!

Valaki felvilágosított, hogy itt általában nyolc után kelnek az emberek. Korábban „nem érdemes”. Nem magyarázta meg, hogy ezalatt mit értett, De félek, hogy tudom...

Egyáltalán, hol érdemes manapság felkelni? Éppen Bánffyhunyadi az a hely? Dehogyan...

Erdélyi orgona augusztusi virágzása

*

Csodának nevezik azt, ami eltér a rendestől, ami nem normális, ami ellenkezője annak, ami szabályszerű. Csoda például, ha valaki leugrik az emeletről, fejfelé lefelé zuhan, de nem történik semmi baja.

Nem nevezhető viszont csodának, ha valaki megnyeri a főnyereményt, (feltéve, hogy volt sorsjegye), mert valakinek meg kell nyernie, minthogy ez bele van kalkulálva a sorsolásba. Ez tehát szerencse dolga, de nem csoda.

(Ámbár csodának is lehetne nevezni, ha például szerencsém nyerne meg a főnyereményt, ami azonban — vigasztalásul párszáz ezer sorsjegyhirtokosnak — ki van zárva, mert ilyen csoda még nem történt velem!)

Egy öreg nyugdíjas hívott meg a kertjébe, hogy csodát mutasson. A nyugdíjasokról köz tudomás, hogy a csodák kegyeltjei. Csoda például náluk az, hogy még élnek. Volt idő, amikor hónapokig nem kánták a nyugdíjat, pusztultak is el páran közülük, de nem haltak mind éhen. Ha ez nem csoda, akkor semmi sem az.

Nyugdíjas-csoda továbbá az is, ami a bónussal történt. Követeléstük az állam adóbónusokhoz fizette ki, de a bónók napról-napra kevesebbet érnek és a nyugdíjasok vesztenek rajtuk hetven százalékos. De a nyugdíjasok nem tettek le minden reményről, még élnek.

Csoda az, amit a nyugdíjasok kibírnak! Ezuttal azonban más csodáról van szó. Az öreg nyugdíjasnak van egy bérelt kertje, a melyben kivirágzott másodszer is az orgona és a labdarózsa...

Az orgona is, a labdarózsa is tavaszi virág. Mindakettő május elején virágzik, azért is mondják, hogy május az orgonavirágzás hónapja.

Az idén az orgona már április közepén kivirágzott, mert a szokatlan tavaszi hőség sietette a rügyfakadást. Nemesak az orgonánál, hanem a fehér labdarózsaánál, meg a többi nyáreleji kerti virágoknál is.

Korán kivirágzottak és hamar elbűlltették virágjaikat. Valahogy nem is volt az idén tavasz. Egyszerre ránszakadt a nyár a télből, ezinte átmenet nélkül. Ezért aztán nem is volt olyan bódító, illatoktól terhes ez a tavasz. A korai kánikula hamar érlelte a kibimbózást, de a forró nap melege ki is szívtá a színek illatát.

Ugyanigy a gyümölcsöknél is. Korábban érett be a gyümölcs is, de sok között a férge. Mintha a fák és virágok nem hagynák magukat becsapni a természetnél. Nekik megvan a maguk törvényszerűsége: a tavasz, a nyár, az ősz, a tél és nem hagyják magukat behajszolni idő előtt egyik évszaktól a másikba. Legalábbis nem maradnak adósai a természetnek, amely szertelenségében olykor rá akarja kényszeríteni a virágokat, a fákat, hogy idő előtt, vagy időmultán teremjenek.

Ha nagyon ostromozza őket a természet, lerázzák magukról a terhet hamar, de a virágoknak nincs illata, a gyümölcs pedig, ha nagyra nő is, férge lesz. Ha lomha a természet, akkor meg csenevész gyümölcsöt teremnek a fák és a virágok ki sem nyílnak.

A fák és a virágok meghosszszulják magukat a természetben, ha szeszélyesen rájuk akarja erőszakolni különködéseit.

Most itt van ennek az öreg nyugdíjasnak a kertjében a májusi orgona és a labdarózsa, augusztus van és mindakettő megint bontogatja a virágjait.

— Csoda ez, természeti csoda! — mormogja mellettem az öreg nyugdíjas, amint nézem a májusi lila orgonát és fehér labdarózsát augusztusban, mintha ki akarná gunyolni mindkettőt a természetet, amiért belekényszerítette őket abba, hogy öntermészetüket megtagadva, idő előtt kifakasszák bimbóikat és virágozzanak.

Illata nincs az augusztusi labdarózsának, az orgonának is alig, de virágzának másodszer, mintha nem az erdélyi ég alatt, az erdélyi természeti törvények szerint teremnének, hanem a trópus alatt, ahol a nap tüzesebben süt és úgy sarkalja a növényt, hogy esztendő alatt kétszer ad termést.

— Ha te Nap, itt Erdélyben, kiugrasz a rendszertől és nem tartod be a szabályt, amely szerint tél után tavasz jön és csak aztán a nyár, ha a télből a nyárba ugrasz át, ám lássad, mire megyünk ketten! — mondja a maga virágnyelvén az orgona is, meg a labdarózsa is. — Termelünk mi kétszer is virágot, ha kedved van a trópus utánozni, de sok örömid nem lesz benne...

Ez a természeti csoda, hogy augusztusban másodszer is kivirágzik az erdélyi éghajlat alatt az orgona és a labdarózsa, mintha nem volna pusztán csoda, hanem szimbólum, sőt inkább példa is.

A törvényszerűséget tisztelniük kell azoknak a „felsőbb” hatalmaknak is, amelyeknek kormányzó-erejétől függnek a teremtetörök. Az orgona és a labdarózsa példája mutatja, hogy ami máshol, a trópuson áldás, itt, Erdélyben, ahol más a törvényszerűség, a rendszer, gro-

NAGYSZENTMIKLÓST

HALÁLRA ÍTÉLTE

Nagy a panasz, a nyomorúság, de azért üzletek is vannak a határszélen... — Csendőrök a pódiumon — Vajjon mivel foglalkozik az EGE vezetősége üres óráiban? — A csanád-makó-szegedi vonal ügye már végleg lekerült a napirendről?

Nagyszentmiklós, augusztus 10

Por... por... por... bemegy a cipőbe, orrba, fülbe, rászáll a szempillákra és a tüdőre. Ilyen kiadás, mindent átítató és mindenütt jelenvaló, az arcokat és a fák lombjait fehérre meszeli por talán nincs sehol az országban. Az autóbussz úgy néz ki, mintha évtizedek óta lisztet szállítana. Az állomás négy kilométernyire van a falutól, fiakker nincs s az autóbussz egy tíz lejbe kerül, pont annyiba, amennyiből itt egy család napi kosztja kitelik.

Vannak hát még üzletek a határszéli vidékeken is!

Például a kincstárnak is kitűnően megy. Ebben a községben alig van adóhátralék, noha a lakosság a legszomorubb gazdasági viszonyok között él. A Bánságban általában igen élelmes adószedők működnek. Bukarestben még mindig él a legenda, hogy a Bégameanti tartomány az

ország leggazdagabb vidéke, tejjel-mézszel folyó Kanaán, így: csak föl kell emelni a hivatalos hangot, csak meg kell pergetni a dobokat és már ömlik a pénz az államkassza felé. Es a bánsági polgár fizet. Napkeltétől napnyugtáig. Adót, taxát, vámpénzt, illetéket és százféle birságot.

S mit kap ezzel szemben?

„MI ITT KÜLÖN VILÁGBAN ÉLÜNK”

Adjuk át a szót Kádár István dr. községi tanácsosnak, a magyar párt ügyvezető elnökének.

— Mi itt egy külön világban élünk, amit úgy hívunk, hogy „határszéli zóna”. Nálunk a csendőr a legnagyobb ur.

Minden megmozdulásunk, a legártatlanabb kulturális vagy társadalmi összejövetel, en-

Az EGE visszair: „Nem kell sietni...”

— A Nagyszentmiklósi Magyar Dal- és Kultúregyleten kívül a Gazdakör tartja össze ugyan egy a magyarságot.

— És a vidéken?

— A falvakban is szervezzük a gazdaköröket, természetesen mindennemű politizálás kikapcsolásával. Panaszunk van azonban a kolozsvári Gazdasági Egyesületre, melynek tudomásom szerint az lenne a legfontosabb feladata, hogy a gazdakörök szervezését a magatekintélyével, központi irányító munkájával alátámassza.

Ezzel szemben megtörtént az, hogy beküldött jelentéseinkre vagy egyáltalán nem válaszoltak, vagy csak évek múlva, amikor a kérdés már elvesztette aktualitását. Kértük többek között, hogy ismeressék el a kolozsvári törvényszéken a különböző falvakban megalkult gazdakörök jogi személyiségét. Nagykésre azt a választ kaptuk, hogy nem kell elsietni a dolgot, meg kell várni, amíg több hasonló kérvény összegyűlik, a központnak ugyanis nem áll módjában minden falu ügyében külön-külön eljárni.

— Természetesen ezek után nagyon nehezen haladunk előre a szervezéssel, noha kíváncsi volna, hogy minden magyarjellelű faluban jól megalapozott gazdakör működjen, mely kulturális tevékenysége mellett a szakmunkásokban, a falusi élet ezer baja között is, mint tanácsadó és utmutató szerv álljon rendelkezésére a gazdaközönségnek.

REMÉNYTELEN HARC A RÉGI PIACOKÉRT

— Az iskoláztatás?

— Állami iskolák van magyar tagozattal, ahol a magyar nyelvet alig beszélő román tanítók tanítanak.

Tavaly egyszerűen beszüntették a magyar tagozatot minden előzetes figyelmeztetés és indoklás nélkül.

— A község gazdasági helyzete?

— A magyar időkben — mondja Kádár dr. — Nagyszentmiklós és környéke Szegeden helyezte el terményfőlörségét. Így érthető, hogy nagy vérvesztésért ért bennünket az új határok megállapításával. Reméltük azonban, hogy mihielyt lecsillapodnak a háborús szenvedélyek és normális viszonyok alakulnak ki,

a megye vezetői gondoskodnak arról, hogy ezt a vidéket ismét bekapcsolják a megszokott vérkeringés régi vonalaiba. Csak annyit kértünk, hogy nyissák meg újból a csanád-makó-szegedi vasutvonalat, melynek segítségével megtaláltuk volna ismét régi piacainkat.

— Tudomásom szerint a múlt évben tárgyalások kezdődtek a magyar államvasutakkal, sőt rövid időre meg is indult a forgalom. Bukarestből azonban lefújták az egész ügyet, s

tesztek utánzattá válik csupán, ami csodának tűnhet fel ugyan, de áldás nem lesz belőle.

Fájóan aktuális ez éppen most és éppen itt, Erdélyben, amikor és ahol a kormány abban dolgozik, hogy egy évezredes rendszert töröljön el a múltól-holnapra. Erdély évezred óta a szabadságok földje volt, különböző fajú népek éltek itt egymás között békében. Együtt szolgálták az államot: román, magyar, szász — és nem volt különbség „uralkodó nemzet” és „kisebbség” fiai között, ha a képesség és pályaválasztás az állam szolgálatába állította őket...

EGY VIDÉK HALÁLTÁNCÁ

A LEZÁRT VASUTVONAL KÖRÜL

A MAGAS POLITIKA

A magyar katolikusok szélén panasz-kodnak, Pacha püspök ur hallgat...

gedélyhez van kötve. Az engedélyeket pedig csak a legkritikább esetben adják ki.

— Politikai működést, szervezési és propaganda-munkát csupán a választások előtt folytathatunk ki, akkor is szigorú megszorításokkal. A csendőr felül a pódiumra és dorgáló szemekkel fikszirozza a megjelenteket. Csak éppen hogy azt nem mondja: én mindent látok, mindent hallok, tudom, kik jöttek el, hát majd gondom lesz rátok...

— Ezek után, ugyhiszem, meg lehet érteni, hogy magyar többségű községekben mért tart „fényes győzelmeket” a mindenkori kormány-párti lista. A lakosság nem mer újat húzni a hatóságokkal s inkább a hivatalos listákra adja szavazatát, semhogy kellemetlenséget szenvedjen magának alkotmányos jogai öntudatos gyakorlásával.

azóta hiába deputációzunk, hiába kilincselünk, minden marad a régiben, senki sem törődik a lakosság szörnyű gazdasági vergődésével, úgy látszik, politikai szándékokat fedeznek fel jogos és ésszerű kívánságunkban, melynek teljesítése egycsapásra orvosolná mai, szerencsétlen földrajzi helyzetünkkel szembe fordított bajainkat.

— Tavaly decemberben, a választások előtt kijött az új prefektus és megígérte, hogy a legközelebbi időn belül informálja Bukarestet a ki-harcolja a kérdéses vasutvonal megnyitását. A választások lezajlottak, a prefektus urat pedig azóta se láttuk.

PÜSPÖK UR, MEDDIG TART EZ IGY?

— Az utak?

— Erről jobb nem is beszélni. Vannak falvak, melyeket az őszi esőzések beálltától tavaszig lehetetlen megközelíteni. A postát lóhátton viszik ki s ha súlyos beteg van, hatolvas szekérbe fektetik s még így is igen gyak-

ran elakad a jármű a város felé vezető úton. Ennyi baj és nyomorúság tetejébe Nagyszentmiklós magyarjai elpanaszolják, hogy egyházi életükben is lépten-nyomon éreznők kell alárendelt helyzetüket.

— Ugy kezelnek bennünket — mondja az itteni magyar katolikusok egyik vezető embere —, mint holmi nem kíváncsi idegeneket. A magas püspöki hatóságoknak nyilván fogalmuk sincs arról, hogy Nagyszentmiklóson tekintélyes számú katolikus magyar őslakosság él,

különböző maganyelvű istentiszteleteket is engedélyeznének.

— A plébános ugyan magyar, de az egyház hivatalos nyelve: német. Még jó, hogy nem teszik ki ide is azokat a bizonyos táblácskákat, hogy „csak németül szabad beszélni...”

Az újszentannai eset más változatban. Tisztelettel kérdezzük Pacha püspök urat: meddig tart ez így?

Kakassy Endre

Csipős paprikával megvakították egy piski fűszerüzlet tolvaját,

akiről kiderült, hogy munkanélküli kőműves és azért lopott, mert éhezett

Piski, augusztus 10.

Ha nem volna éppen munkanélküli ennek a betörési históriának a szenvedő hőse, minden tragikuma mellett igen humorosan lehetne megírni az alábbi esetet.

Barducz Ödönnek kis fűszerüzlete van Piskin és egy idő óta feltűnt neki, hogy ez is, az is eltűnik az üzletéből, vagyis, hogy valaki rendszeresen dezsmálja az áruját, olykor pedig pénze is tűnik el.

Az üzletnek csak egy alkalmazottja van, egy elárutató, akihez a gyanúnak az árnyéka sem férhetett, mert megbízható segítő-társnője volt mindig Barduczénak. Így aztán nagyon rejtélyesnek látszott a dolog.

Napokon keresztül figyeltek mind a ketten, de nem tudtak rájönni arra, hogy ki lehet a tolvaj, aki rendszeresen dezsmálja az üzletet és a legszorgosabb figyelés ellenére, megint csak eltűnt valami az üzletből.

Az anyagi kártól eltekintve, igen bosszantotta már őket a dolog, mire elhatározták, hogy ügyes haditerével beugrasztyják a tolvajt.

Barducz és az elárutatólány elkezdtek hangoztatni a ház lakói előtt, hogy néhány napra becsukják az üzletet, mert mindketten elutaznak Vizaknára, egy kis fürdőzésre. Amikor

már kellően előkészítették a talajt és mindenki tudott elutazásukról, csomagoltak, este elbucultak a házbeltől és éjjel két órakor elindultak a vasuti állomás felé.

Azonban csak Barduczné ment ki a vasuti állomásra, mert

a leány, a haditervnek megfelelően, óvatossággal visszahagyta az ablakon keresztül bemászott a lakásba, majd elhelyezkedett az üzletben és várta a tolvajt.

Nem sokáig kellett várnia, mert hajnalban egyszerre csak neszt hallott, valaki óvatossággal felnyitotta a lakáscsúsz az üzletajtó lakatját és belépett. Ebben a pillanatban

a leány előugrott rejtékhelyéből és egy csomó csipős paprikát szórt az éjjeli látogató szemébe közé.

Az ember felordított fájdalomában és neki akart menni váratlan támadójának, de ez újabb adag paprikával védekezett és kiabálni kezdett segítségért, úgyhogy a lakók felébredtek a szomszédban és összeszaladtak, mire a betörő menekülni próbált. De csak pár lépést tudta magát vonszolni, mert félíg megvakulva, iszonyu fájdalomában összeesett és a csendőrök is ott találták meg a kinyitott ordító embert az üzletből nem messze, a kertben.

A csendőrök, amikor látták, hogy miről van szó, hamar orvosot küldtek, aki aztán kimosta az éjjeli páciens szeméből a paprikát, de kevés remény van ahhoz, hogy a szerencsétlen ember a látását vissza is kapja, annyira összemarta a paprika a szeméit.

Még Juonnak hívják a poruljárt betörőt, munkanélküli kőműves, aki bevalotta kihallgatása során, hogy többször ment be alkulcsal az üzletbe és minden alkalommal vitt el onnan árut, két ízben pénzt is: egyszer hatszáz, egyszer pedig háromszáz lejt.

A munkanélküli szomorú sorsával védekezik, azzal, hogy nem volt mit ennie a ezért lopott az üzletből.

(p. m.)

K Ö Z G A Z D A S Á G

Mikor szabadul fel a gyapjuhulladék és a magyar gyapju behozatala?

Bukarest, augusztus 10.

A belföldi posztógyárak és gyapjutermelek között létrejött megállapodás értelmében az ország területén megkezdődött az ideai gyapjutermelek átvétele. Az átvétel úgy történik, hogy a gyárak utalványt állítanak ki az átvett mennyiségről és a termelők azokat bemutatják a szakmai szervezeteknek, amely az utalványokat betérjeszti kifizetés végett az Ipari Hitelintézetnek. Mint ismeretes, a Creditul Industrial egyelőre csak 40 millió hitelkeretet szavazott meg a posztógyáraknak erre a célra és az összeget a következőképpen osztotta fel: Buhusi 15 millió lej, Scherg 5 millió, Gyapjuipar Rt 42 millió, míg a többi gyárak szövetségének száma, illetve a hadügyi szállításokban való részesedésének arányában veheti igénybe a gyapjuhulladék. Az első három vállalat saját garancia ellenében számoltathatja le a termelőknek kiállított váltókat, míg a többi gyár külön zálogbiztosítékot bocsátott az Ipari Hitelintézet rendelkezésére. Hír szerint, amint a gyapjutermelek átvétele megtörténik, a kormány ismét szabaddá teszi a gyapjuhulladék és a magyarországi gyapju behozatalát.

Számonkérlek az iparistületek vagyonát is

Csikszereci, augusztus 10.

Szokatlan, sőt rossz sejtéseket előidéző rendelkezés érkezett a csikszereci iparistület címére az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium iparosítályáról. A rendelkezés röviden, de annál világosabban adja tudtára az ötven éves múlttal rendelkező iparistületnek, hogy két hónapon belül összes ingó és ingatlan vagyonáról készítsen áttekinthető kimutatást, mert a jövőben nyilván akarja tartani a miniszter az iparistületek vagyonát is.

Csikmegye iparosága nem tudja elképzelni, miért lett ötven esztendő múlva sürgős a miniszternek a nyilvántartás, amikor addig soha senki sem törődött velük, hogy megélhetnek-e, van-e vagyonuk és miből szerezték azt?

A szóbanforgó rendelet szövege arra enged következtetni, hogy ez nem elszigetelt jelenség. Ezt nemcsak a csikszereci, hanem az ország összes iparistületei megkapták. Nincs kizárva, hogy az egész ország iparoság közös vagyonának mennyiségére és értékére kíváncsi a miniszter. Hogy miért, azt a közel jövő fogja megmutatni. Egyelőre az iparosok törnek a fejeket: miért kell kimutatni vagyonukat a lassan készülő, kért kimutatásokat.

A közgazdaság hírei

BULGARIABAN KITUNÓ A BUZA

(Szófia) Bulgáriában egy a buza, mint az árpa jó minőségű. Az első cséplést minták azt mutatják, hogy a buza minden idegen anyagtól mentes.

KEVÉS AZ OROSZ BUZA EXPORTFELESLEGE

(Róma) A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint Oroszországban az időjárás nem kedvez az aratásnak. Sok volt az eső és így Oroszországnak az idén számottevő buzaexportfeleslege nem lesz.

140 EZER TONNA PETROLEUMOT SZALLITUNK SPANYOLORSZÁGBA

(Bukarest) A napokban megkötötték a román-spanyol petroleumszállítási szerződést, amely szerint Románia évi 140 ezer tonna petroleumot szállít Spanyolországba. A román petroleum-társaságok a hatalmas üzletre való tekintettel ár és fizetési kedvezményeket tettek.

LIKVIDÁL AZ ERDŐDI GRÓFI URADALOM

(Szatmár) Az erdői Károlyi grófi erdő- és mezőgazdasági uradalom, mely eredetileg 68 ezer holdból állott és 57 község határában terült el, a kisajátítás után maig is megmaradt 500 hold birtokkal, most véglegesen likvidál. A tiszti és gazdasági épületek nagyobb része lebontásra kerül.

Hivatalosan közli a gabona-kormánybiztosság:

43.500

lejes áron minden buza készletet felvásárol

Bukarest, augusztus 10.
A gabona-kormánybiztosság ma kiadott kommunikációjában közli az érdekeltekkel, hogy a földművelésügyi minisztérium által megállapított keretek között megszakítás nélkül tovább folytatja intervenciós vásárlásait.
A 75 kg-os 5 százaléknyi idegen anyagot

tartalmazó búzát a CFR bármelyik állomáshelyén vagononként 43.500 lejes áron veszi át. Gyengébb minőségű gabonát nem vesz át. Jobb minőségűekért az árhoz hozzászámítják a szokásos bonifikációt.
A kormánybiztosság elsősorban a kis-termelők gabonakészleteit vásárolja fel.

Egyben közli az érdekeltekkel, hogy ha terményeiket a piacon nem tudják értékesíteni,

a kormánybiztosság a fenti áron bármilyen buzamennyiséget átvész

a Behozatali és Kiviteli Szövetkezeti Központ által megbízott szövetkezetek útján.

A dernai aszfaltgyár után

A Socodrom sem fizeti a munkások bérhátralékait

Ujabb kereset a gyár zár alá vételét kéri

Margitta, augusztus 10.

Annak idején beszámolt a B. L. arról a z elkeseredett harcokról, amit a dernai aszfaltgyár négyszáz munkása két évi elmaradt munkabéruk kifizetéséért a gyár igazgatóságával folytatott. Hosszas perlekedés és ügyészségi feljelentések után végül megegyeztek abban, hogy a gyárat, melynek teljes berendezése és anyagraktára bírói zár alatt volt, a munkások és Konowaloff Herman volt igazgató sokmillió kötetelésének biztosítására, feloldják a zár alól és az üzem vezetését új érdekeltség, a „Socodrom” bányakitermelő vállalat veszi át.

A „Socodrom” kötelezte magát, hogy a mintegy ötmilliót kilevő régi munkabértartozásokat heti részletekben törleszteni fogja.

Az üzem márciusban meg is indult és Konowaloff igazgató meg is kapta másfélmillió lejt kilevő kötetelését. A munkások azonban nemcsak régi kötetéseiket nem kapták meg, hanem a gyár még az új munkabérek is csak részben folyósította, bárha az üzem, mint azt a munkások a margittai járásbíróshoz benyújtott keresetükben előadják, kielégítő eredménnyel dolgozik, ami kivüláglik abból is, hogy Konowaloff igazgatót egyösszegben kifizették.

A munkások most pert indítottak a „Socodrom” ellen és az üzemi szerződés megsemmisítését, valamint a gyár újbóli zár alá vételét kéri, azzal az indokolással, hogy a „Socodrom” sem tett eleget vállalt fizetési kötelezettségének.

Hektáronként 700 kg az országos középtermés

A szőlő és a gyümölcsfák helyzete mindenütt kielégítő
30-40 ezer vagon árpa kerül kivitelle

Bukarest, augusztus 10.

A cséplés az egész országban vége felé közeledik. Az eddig ismert eredmények arra engednek következtetni, hogy az országos középtermés mennyisége elérte hektáronként a 700 kg-ot.

A búzával bevetett területek termését tehát hozzávetőlegesen 200.000 (a 10 tonna) vagonra lehet becsülni. Ehhez hozzáveendő a tavalyi termésből visszamaradt 40.000 vagon, mely az új terméssel együtt bőven fedezi a belföldi fogyasztást és a vetőmagszükségletet.

A kukorica a jó időjárás következtében kitünő kilátások mellett fejlődik. Hektáronként 1000 kg-os termésre lehet számítani.

A jégverések általában lokális jellegűek voltak és így kevés kárt okoztak.

A földművelésügyi minisztériumban végzett számítások szerint az idén mindössze 30-40 ezer vagon árpa és a normális kukoricatermés fölöslege kerül kivitelle.

A szőlő és a gyümölcsfák helyzete mindenütt kielégítő.

Groza nem hagyta magát...

A dévai mezőkamrai választásnál az „ekés”-ek az összes pártok jelöltjeit kibuktatták

Agrárkamarai választás katonás felvonulással, bűnvádi feljelentésekkel és egy kis politikai bombaszennációval...

Déva, augusztus 10.

A hunyadmegyei mezőgazdasági kamarai választások, amint azt előre lehetett látni, nem a legsimábban zajlottak le. A választásokat a megye egy részében múlt vasárnap, másik részében és Déván, a megyeszékhelyen hétfőn tartották meg.

A mezőgazdasági kamarai választás ebben a megyében azért kavart fel nagyobb hullámokat, mert itt van a Groza-fele „ekés-front” főfészke és ez a politikai szervezet minden választásnál sok borsot tör a kormánypárt orra alá.

A községekben a legtöbb helyen az

ekések jelölését nem fogadták el, ahol pedig nem utasították vissza nyíltan, ott más eszközökkel gáncsolták el a jelölést, úgyhogy ez a párt sok helyen elesett a választástól.

Néhány községből, így Petrényből, Medestiából, Heregényből az ekések bűnvádi feljelentést tettek a dévai ügyészségen a helyi hatóságok ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén, amiért a jelölésben megakadályozták őket.

A mezőkamrai választás legérdekesebb epizódja azonban Déván történt.

A választást itt a múlt vasárnapra írták ki és a városházán össze is ült a bizottság, hogy a választást levezesse. Az ekések, mint minden felvonulásuknál, ezúttal is katonás rendben sorakoztak fel az urna helyén és rögtön látni lehetett, hogy a többi pártokkal szemben olyan sokan vannak, hogy egyetlen más jelölt nem fog bejutni.

Erre akcióba lépett a kormánypárt és találtak valamilyen formai hibát, hogy a részükről rosszul előkészített választást elhalasszák nyolc nappal, ami meg is történt.

A nyolc nap alatt azután nemcsak a kormánypárt, de a nemzeti, sőt a magyar párt is erős propagandát folytatott le, ezenkívül megállapodást is kötöttek egymással ezek a pártok, hogy listavezetőikra szavaztatnak és az ekésfronttal szemben behozzák Ardelean nemzetipárti, Zsófi Fábán magyarpárti és Trestean liberális jelölteket.

Az ekések három jelöltje Déván: Melita Péter, Bou János és Pacurar Juon gazdálkodók voltak.

A másodsorra kiírt választásra most már nemcsak az ekések, de a többi pártok szavazói is nagyobb számban vonultak fel. Szavazó tudvalevőleg minden mezőgazda, akinek öt holdnál nagyobb birtoka van. Ezek a gazdálkodók faluhelyen két, városban három mezőkamrai tagot választanak, akik aztán a maguk kebeléből választják meg a kamara választmányát és vezetését.

A dévai választásra, mint megyeszékhelyi jelölésre azért készült fel erősebben minden párt, mert rendszerint az itt megválasztottakból kerül ki a kamara szűkebb vezetősége. De a választáson megint az ekések voltak többségben és abszolút többséggel választották be jelöltjeiket a kamarába, kibuktatva az összes többi jelöltet.

A dévai választási eredmény a bomba erejével hatott és most nemcsak agrárkörökben, de az egész megyében érdeklődéssel várják, hogy mi lesz a kormánypárt következő sakkhúzása, hogy fogja elgáncsolni a mindinkább előretörő ekéseket abban, hogy a vezetést a mezőgazdasági kamaránál magukhoz ragadják.

A választási eredményt az egész megyéből egyébként most összegezik és csak néhány nap múlva teszik közzé.

Az érlelmeszesedés korai halált jelent!

Az érlelmeszesedés.

Irta: Dr. Bucsayi Gyula e. n. tanácsos, főorvos
Lei 45.—

Minden cukorbetegnek fontos!

A cukorbeteg kosztja

A legjobb könyv, amely a cukorbeteg kosztját menü- és konyhareceptekkel pontosan tartalmazza. Irta: Dr. Horváti Lajos főorvos
Lei 78.—

Orvosi tanácsok fiatal anyáknak.

Ezen gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyának szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudnia kell. Irta: Dr. Földes Lajos főorvos
Lei 90.—
Kaphatók a Brassói Lapok könyv-osztályában.

Hindenburg-rekviem Bukarestben

Bukarest, augusztus 10.
Csütörtökön délelőtt a bukaresti evangélikus templomban Hindenburg emlékére gyászistentiszteletet tartottak. A kormányt Tatarescu miniszterelnök képviselte s jelen volt a diplomáciai testületnek csaknem minden tagja is.

Egy földbirtokos ajándéka Mihály vajdának

Bukarest, augusztus 10.
Egy Pamaít Diamandi nevű konstancai megyei földbirtokos a Feketetenger melletti Cavarna fürdőtelepen levő birtokából 2000 négyzetméternyi területet Mihály vajdának ajándékozott, azzal a feltétellel, hogy a vajda a területen egy kastélyt építtessen magának.

Még mindig folyik a guerilla-harc Karinthia hegyeiben

Belgrád, augusztus 10.
Szerdán újabb 84 osztrák menekült nemzetiszocialista lépte át a jugoszláv határt. Az új menekültek elbeszélések, hogy Karinthia hegyeiben és erdői között még mindig tartja a védelmi harcot egy 300 főből álló nácisapat, helyzete azonban teljesen reménytelen s így minden törekvése csak az, hogy valamiképpen neki is sikerüljön elérni a jugoszláv határt.

Lopásra kényszerült, — felakasztotta magát

Kolozsvár, augusztus 10.
Baga József 21 éves hóstáti legény a szerdai csütörtökre virradó éjszaka folyamán a kolozsvári Gábor Áron-utca 7. számú házának padlásán nadrágszujára felakasztotta magát és hamarosan meghalt. A legény elkeseredett tettenéi érdekes előzményei vannak: Baga József pár évvel ezelőtt két társával Hossu dr. kolozsvári városi főorvos termőföldjéről több kalangya búzát ellopt. A búzát eladta és a kapott pénzt kifizette Hadházi nevű barátjának, akinek már egy éve ezer lejjel tartozott. A lopásban Hadházi, a hitelező is részt vett. A törvényszék vádтанácsa Colfescu főügyész indítványára, — a főügyész ugyanis azt javasolta, hogy a törvényszék helyezze szabadlábra a buzatolvajokat, mert most van a legégetőbb mezei munka ideje —, ideiglenesen szabadlábra helyezte a vádlottakat. Baga azonban nem tudta elviselni azt, hogy őt tolvajnak nevezzék és szegényében menekült a halálba.

A kolozsvári Földész-utca réme

Kolozsvár, augusztus 10.
A kolozsvári Földész-utca lakói valóságos rettenetben tartja Paizs József módos gazdálkodó, aki csaknem minden nap meglátogatja a szomszédságában lakó nővérét s a szerencsétlen, nyomorgó, beteg asszonyt állandóan zsarolja és veri.

Szerdán este ismét megjelent nála, betörte a szoba ajtaját, — az asszony félelmében ugyan is magára zárta az ajtót —, pénzt kért, majd amikor nem kapott, fojtogatni és ütni-vern kezdte az asszonyt.

A szomszédok nem merték megfélemlíteni a megvadult gazdát. A védtelen asszony fél jelentést tenni a rendőrségen, mert attól tart, hogy őcse agyonveri.

Tőzsde

A LEJ A KÜLFÖLDI TŐZSDEKEN

Prágában: 18.60—18.90. Párisban: 3.00—3.13. London: 5.03. Budapest: 3.42—3.46. Berlin: 24.88—24.29.

BUKARESTI TŐZSDE

A gabonátőzsdén tart az áremelkedés. Buza 80 kilós 49 ezer, 77 kilós 47 ezer, 72 kilós 40 ezer ab Bukarest. Árpa 28 ezer ab Konstanca. Régi zab 33 ezer. Új zab 28 ezer. Tengeri 27 ezer ab Bukarest. Rozs 31 ezer. Bab 34 ezer. Köles 32 ezer. Viktoria borsó 64—65 ezer. Takarmányborsó 35—36 ezer. Két utolsó ab Konstanca.

Értéktőzsdén tartott irányzat. Nagy a kereslet stabilizációs kötvényekben. Adóbón 41 és egynegyed—41 és fél. Stabilitációs kötvény 42 és egynegyed—43, Kisajátítási kötvény 45. Resica 448—450. Banca Naționala 5250 szelvény nélkül. Creditul Minier 267—68. A többi változatlan.

TEMESVARI TŐZSDE

Terményárak: újbuza 400—405, óbuza 380, 211—215. tenzeri 250, árpa 230.

Középiskolás diákokból álló rablóbanda agyonvert és kifosztott egy moldovai milliommot

A hullát késeikkel felszabdalták — Az egyik diákbandita nyakkendőjével felakasztotta magát az ügyészség illemhelyén

Falticeni, augusztus 10.

Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság tartja izgalomban Falticeni északmoldovai város lakosságát.

Egy középiskolás diákokból álló rablóbanda a város melletti erdő közepén agyonverte és kifosztotta Berkovics Izidor ismert falticeni milliommot.

Berkovics autóján utazott vidéki birtokára, ahonnan tegnap este szándékozott hazatérni. Az ut a város határában levő erdőn keresztül vezetett.

A gépkocsi már jól bent volt az erdőben, amikor a bokrok mögül négy suhanc ugrott eléje. Berkovics gyanútlanul fékezett, azt hitte, hogy a kocsi akarnak felkerekedni. Ki is nyitotta az oldalajtót, mire az egyik suhanc husángot rántott elő és azzal szörnyű csapást mért a milliommot fejére. Majd a többiek estek neki, úgyhogy a botlítás nyomán a szerencsétlen ember feje teljesen szétroncsolódt.

Ezután a gyilkosok kikutatták áldozatuk ruháját. A kabát belső zsebében jól

megtömött pénztárcát találtak, amit magukhoz vettek. Ugyancsak elvették Berkovics gyűrűjét és más értéktárgyait.

Szörnyű munkájuk végeztével késekkel estek neki a hullának, melyet darabokra vagdaltak össze.

Az elhagyott autóra és a benne levő hulladarabokra a környékbeli pásztorok bukkantak rá, akik azonnal értesítették a falticeni csendőrszárnyparancsnokságot és az ügyészséget.

A megindított nyomozás eredményeképpen pár óra múlva kézrekerültek a kiskorú gyilkosok Ion Grigoriu, Alexandru Goldenberg, Radu Vasilievici és Mircea Moraru középiskolás diákok személyében.

A keresztkérdések sulya alatt bevallották, hogy ők követték el a borzalmas gyilkosságot. Elmondták, hogy a pénztárcában 50 ezer lejt találtak, s azt maguk között felosztották.

A kihallgatás során az egyik diák engedélyt kért arra, hogy kimelessen az illemhelyre. Mivel feltűnően hosszú ideig

maradt távol, az ügyész utánaküldött egy csendőrt, nézze meg, mi történt vele. Pár perc múlva visszatért a csendőr és magából kikelve jelentette, hogy a diák nyakkendőjével felakasztotta magát.

A hatósági orvos már csak a beállott halált konstatálhatta.

Falticeniiben hallatlan izgalommal várják a nyomozás fejleményeit. A letartóztatott diákok csaknem kivétel nélkül ismert, jómódú családok gyermekei és senki sem tudja mi készítette őket borzalmas tettük elkövetésére.

KISKORU TOLVAJOK

A balti rendőrség szerdán letartóztatta Solzmann és Jadelberg középiskolás diákokat, akik

betörték Isidor balti ékszerkereskedő üzletébe és onnan nagyrészt készpénzt vittek el.

A lopott tárgyakat hiánytalanul megtalálták a kisdíkok lakásán.

A vizsgálat folyik.

Repülőgépen érkezett Szegedre az osztrák kancellár

Budapest, augusztus 10.

Schuschnigg osztrák kancellár csütörtökön délután feleségével Szegedre repült. Tenter kultuszállamtitkár társaságában. Fogadására Szegedre utazott Hóman Bálint magyar kultuszminiszter és a budapesti osztrák követ.

Schuschnigg csütörtökön este végignézte „Az ember tragédiája” szabadtéri előadását. Pénteken reggel Budapestre megy, hogy tárgyalásokat folytasson Gömbös miniszterelnökkel és a kormány tagjaival, este pedig visszautazik Bécsbe.

Amnesztiát adott Hitler a kancellári és birodalmi elnöki tisztség egyesítése alkalmából

Berlin, augusztus 10.

Hitler, mint államfő, a kancellári és birodalmi elnöki tisztség egyesítése alkalmából közkegyelmet adott,

amellyel elengedte a hat hónapnál kevesebb szabadságvesztésre és ezer márkánál kisebb pénzbírságra szóló büntetéseket, ha az elítélt büntetlen előéletű.

Elengedte továbbá a vezér és kancellár elleni

rágalmazásokat, a birodalom jóléte vagy tekintélye elleni vétségek, továbbá a politikai nézeteltérésekből támadt cselekmények folytán kirótt büntetéseket, amennyiben ezeket augusztus másodikától követték el. A hazaárulás, valamint emberélet elleni bűncselekmények, vagy aljas indítók okokból keletkezett büntetések miatti ítéletek nem esnek Hitler közkegyelme alá.

Ha kecskékre bízzák a káposztát...

Komiszkodnak a hatósági erdőőrök, ha nyomozniok kell a falopásokat

Csikszereda, augusztus 10.

Ilyen eset még a gyarmatként kezelt Csikban is ritkán fordul elő. A csiki közbirtokosságok életében egyenesen példátlan, hogy azok egyik főtisztviselőjét, az általuk fizetett illetékekből javadalmazott hatósági erdőőrök saját házában tetlegesen bántalmazzák.

Csikbánkfalva község közbirtokosságának igazgatósága elhatározta, hogy a feltűnő erdőlopásokról jelentést tesz az illetékes erdőhivatalnál és intézkedést sürget. A határozatot tett követte. Szász Rudolf volt tanító, jelenleg közbeesülésben élő kereskedő, közbirtokossági jegyzői minőségben feljelentést fogalmazott és küldött az erdőhivatalnak, melyben sürgős helyszíni vizsgálatot kért az erdőlopások ügyében.

A kérést teljesítették. Dimea főerdőőr és Rusu Spiridon erdőőröt bízták meg, hogy a közbirtokossági előljárási tagjainak jelenlétében állapítsa meg a károkat és azok okát nyomozzák ki.

A két erdőhatalmasság hivatalos rendelettel a kezében, beállított Szász Rudolf közbirtokossági jegyzőhöz és követelte, hogy azonnal küldesse őket az erdőbe, mert nyomozni akarnak. A jegyző kijelentette, hogy nincs ideje. Nem mehet. Forduljanak a vagyonszomszédok elnökehez.

Erre az egészen alantas szerepet betöltő emberek durván kiabálni kezdtek Szász magánia-

kásán, hogy jelentgetni tudnak, de a nyomozást előmozdítani nem akarják. Amikor nyomdáfestéket nem tűrő, becsületbevégo hangokat merészkedtek kieregetni szesztől nedves torkukon, Szász kiutasította őket a lakásáról. Főbb sem kellett a „megsértett” hatósági erdőőr uraknak. Dimea főerdőőr leakasztotta vállán lévő fegyverét s a közbirtokossági jegyzőhöz ült. Közben a verekedésről hírhedt Rusu Spiridon a hatósági fokolóval helyezkedett támadó állásba.

A fékevesztett erdőőrök minősíthetetlen, durva eljárásának komolyabb következménye is lett volna, ha az ott időző négy székelő gazda közbe nem lép s az erdőpásztorok kerekét nem oldnak.

Az ügy érthető folytatása az, hogy hivatalos hatalommal való visszaélés, magánlaksértés és könnyű testi sértés címén adott be Szász közbirtokossági jegyző feljelentést a lakásában hetvenkedő erdőőrök ellen.

Egyben a közbirtokosság igazgatósága is megfelelő hiteles nyilatkozatokkal alátámasztott feljelentést juttatott az illetékes erdészeti hatóságokhoz, miszerint Csikbánkfalván kecskére bízták a káposztát. A feljelentésből kétségtelenül kiderül, — és a csatlolt nyilatkozatok igazolják —, hogy a közbirtokosság erdőőrzésével megbízott emberek „segítenek” lopni az erdőt. Behunyják a szemüket, ha a tettesek a lopott fa értékét megfelelőik velük. Viszont, a

Borzalmas autókatasztrófa Lengyelországban

Varsó, augusztus 11

Lengyelországban súlyos autóbussz-szerencsétlenség történt szerdán.

A Varsó és Pialisztok között közlekedő hatalmas személyszállító autóbussz eddig még meg nem állapított ok miatt befordult a Buc patakba, amelyet a legutóbbi esőzések nagyon megduzzasztottak. A máskor szelíd patakcskában most rohanó szennyes áradat hömpölygött, mely magával ragadta a zúfolt utóbusszt. Az utasok közül 12 ember a vízbe fulladt, a többieknek sikerült kijutniuk az autóbusból s így megmenekültek.

LEGUJABB

AZ URALKODÓ

csütörtökön délelőtt inkognitóban Valeni de Muntéba érkezett. Az állomáson Jorga professzor fogadta a magas vendéget, majd onnan a szabadegetemre kalauzolta, ahol a király megtekintette a könyvtárat, az előadási termeket s legmagasabb elismerését fejezte ki Jorga működése fölött. Délben az uralkodó együtt ebédelt a Jorga-családdal. A délutáni órákban visszautazott Bukarestbe.

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a király váratlan valeni de muete-i látogatásának.

A SZIGURANCA VEZÉRIGAZGATÓSÁGÁN

csütörtökön délután fontos megbeszélés volt, melyen Stanescu vezérigazgatón kívül résztvettek: Sergiu Dimitriu belügyi államtitkár és Paraeanu tábornok, a csendőrség főparancsnoka. Bukaresti jelentésünk szerint az értekezlet bizonyos rendfenntartási intézkedésekről tárgyalt, melyeket Erdélyben és Besszarábiában foganatosítanak.

A BELÜGYMINISZTERIUM

városi osztályának vezérigazgatója ma megbízást adott Stefanescu közigazgatási inspektorának, hogy Lugos városa technikai ügyosztályának vezetője ellen beadott panaszokat a legrovidebb időn belül vizsgálja ki. Stefanescu vezérinspektor ma este Lugosra utazott.

LITVINOV KÖRUTON

Litvinov szovjetorosz külügyi népbiztos csütörtökön délelőtt Berlinbe érkezett, nyilván a keleti Locarno-egyezménnyel kapcsolatos tárgyalásokra. A Szovjet külpolitikai irányítója Berlinből Párisba és Rómába utazik.

SPORT

A Tour de Roumanie versenyzői Brassóban

A bolgár Nicoloff a cél előtt bukott és csak harmadik lett

A bolgár Simoff a szakaszgyőztes — A két bolgár vezet az összesítésben, mert a román Nitescu feladta

Brassó, augusztus 10

Olmos fellegek. Lassan megered az eső és ötszáz ember kezd ázni.

— Jöhetnének azok a biciklisták... mondja egy néni az esernyője alatt.

— Nem olyan könnyű az. Ma 180 kilométert tettek meg. Közben serpentin. De milyen serpentin!

A fiatal embert, aki szakértőnek „maszkírozta magát” hamarosan gyűri veszi körül.

— Na én nem mennék. Hogy én nap-hosszat taposom a biciklit? — Nem én... szól közbe egy jótáplált kövér ur.

— Pedig nem lenne rossz fogókúra... rosszmájuskodik a szakértő.

Hát így várják a Tour de Roumaine versenyzőit. Közben egy biciklista száguld el. Nagy tapsot kap és nevetés száll a nyomába. A rendőrök már terelik az autót.

A tribünön előkelőségek. A prefektus, Strat ezredes és mások. Elegáns hölgyek. Hat óra huszonhét perc.

Eppen ezt mondja valaki:

— Félóra múlva ha megjönnek... Csak négy órakor indultak el Kézdivásárhelyről... A két bolgár vezet...

Sípszó száll végig az utcán. Valami izgalom feszül a levegőben. A verseny izgalmát árad szét az utcán. A Mesota gimnázium előtti tribünnél összeháborul a tömeg. Az utca végében feltűnik három kerékpáros. Két zöld trikós: két bolgár, szorosan mögöttük egy román... már megismerni. Nicoloff vezet... már csak húsz méter a cél... biztos győztes... mikor... a vezető kerékpárja imbolyogni kezd... és a biztos győztes nagyot zuhan a sáros úton... Balszerencse! Mellette beszáguld a másik kettő. Majd a többi.

Labdarugás

Finnország—Esztorország 1:1 (1:0).

— a „testvérméretes tornájának” első mérkőzése szerdán Tallinban. Csütörtökön: Magyarországi amatőr válogatott—Finnország.

Megemmisítették Havas igazolását a TAC-hoz, a Nemzeti Bajnokság intézőbizottsági ülésén és a Haggibbor igazolt játékosának jelentették ki. Eszerint Havas igazolatlanul játszott a Romania elleni selejtezőn. Tekintettel arra, hogy a Romania ezen a címen is óvott, a hétfői ülés újra foglalkozik az ügygel.

A negyedik szakasz eredményei:

1. Simoff bolgár 8 óra 09 p. 10 mp. 2. Munteanu román Braila 8 óra 09 p. 11 mp. 3. Nicoloff bolgár 8 óra 09 p. 50 mp. 4. Hapcine román CFR A. csapat 8 óra 20 p. 15 mp. 5. Savanov CFR román csapat 8 óra 20 p. 15 mp. 6. Marmoea CFR a román csapat kapitánya 8 óra 40 p. 05 mp. 7. Gogan Turnu Severin 8 óra 40 p. 05 mp. 8. Dinu Vasile 8 óra 45 p. 10 mp. 9. Dobrin 8 óra 48 p. CFR a román csapat tagja. 10. Georgescu Ploesti 8 óra 56 p. 04 mp. 11. Toncu Aquilla 8 óra 59 p. 12 mp. 12. Nicolae Jon (Principele Nicolae) 9 óra 01 p. 30 mp. 13. Bantea Velo Club Roman 9 óra 05 p. 45 mp. 14. Schuller Sepsiszentgyörgyi MTE 9 óra 17 p. 26 mp. 15. Ghicomban Brassó 9 óra 19 p. 04 mp. 16. Bárány Arad 19 p. 05 mp. 17. Grigoriu Pr Nicolae 9 óra 19 p. 14 mp. 18. Hrenciuc Pr. Nicolae 9 óra 19 p. 14 mp. 19. Deák Arad 9 óra 25 p. 20. Negoescu 9 óra 25 p. 01 mp. 21. Mereuta 9 óra 25 p. 04 mp. 22. Bors Arad 9 óra 26 p. 10 mp. 23. Imre Kolozsvár 9 óra 54 p. 29 mp. Tizen feladták.

A második és harmadik szakasz győztese, a román Nitescu, feladta a versenyt.

Az összesített eredményben: 1. Nicoloff bolgár 25 óra 52 p. 48 mp. 2. Simoff bolgár 26 óra 04 p. 10 mp. 3. Savana román 26 óra 10 p. 41 mp. 4. Marmoea 26 óra 33 p. 28 mp. 5. Hapcine 26 óra 37 p. 02 mp. 6. Munteanu 26 óra 45 p. 53 mp. 7. Gogan 26 óra 46 p. 50 mp.

Országok szerint: 1. Románia 79 óra 17 p. 01 mp. 2. Bulgária 83 óra 15 p. 58 mp.

Este bankett volt a versenyzők tiszteltetésére, melyen több beszéd hangzott el és kiosztották a díjakat, melyeknek részletezésére visszatérünk.

Csütörtökön Brassóban pihennek a versenyzők.

A bukaresti Venus augusztus végén Brassóban játszik a Brasoviával. A nyári szünet után Brassóban ez lesz a szezonnyitás.

HUSZT

Bocskai—Huszt kombinált 5:1 (3:0) A Bocskai szlovénköi turája.

Biró, a budapesti III. kerület válogatott hátvédje végleg a Hungáriához szerződött, Vele a Hungária védelme nagyon megerősödött.

Tenisz

Összeállították a német Davis Cup csapatot Románia ellen

— a német szövetség értesítése szerint. A németek a legerősebb csapattal állnak ki. Cramm, Henkel és Denker játszanak. Ugyanaz a csapat, amely Párisban küzdött a franciák ellen.

Lemondások a Davis Cup selejtezőkön

Ausztria csapata lemondatta a görögök elleni mérkőzést, arra hivatkozva, hogy játékosai az athéni óriási hőségben nem akarnak kiállni.

A spanyolok a jugoszlávok javára mondtak le a játékról. A következő találkozó így a magyar—jugoszláv mérkőzés lesz Budapesten augusztus 31-én, szeptember elsőjén és másodikán.

Atletika

Torrance profi boxoló lesz? Torrance, a legfrissebb és egyben legszenzációsabb világrekorder (17.40 m sullyal) — kijelentette, hogy a berlini olimpia után profiboxoló lesz. Addig 18 méterre akarja javítani a világrekordot... Ccc!

49 m. 80 cm. az új svéd diszkoszvető rekord. Anderson dobta Stockholmban. Egyben ez a legjobb idei diszkoszvető eredmény Európában.

Nagyszerű diszkoszvetőjük van már a görögöknek is. Athénben Sillas 45.75 m-re javította a görög rekordot.

Uzás

Magyar—belga vízipólómérkőzéssel kezdődik a magdeburgi Európa bajnokság vasárnap, melyen több mint kétszáz úszó vesz részt nagy küzdelmek ígéréteivel.

Tilos osztrák versenyzőknek Németországban versenyezni — ez Starhemberg herceg, az osztrák sport hivatalos vezetőjének rendelete. Így letiltotta az osztrák kerékpárosok startját a lipcei világbajnokságon és az úszók indulását a magdeburgi Európa-bajnokságon.

Bánát úszóbajnokságait augusztus 18-án rendezik meg Buziásfürdőn. Most vasárnap viszont Temesvárt a Rapid rendezésében lesz nagyszabású úszóverseny.

Cartonnet a francia mellúszó világrekorder bejelentette, hogy visszavonul a versenyzéstől, mert igazságtalannak tartja egy évre szóló letiltását.

Szerkesztői üzenetek

Fogarasi Mihály, kerekese. Kérését az adóhivatal elintézte. Brassóban az állami munkaközvetítő iroda még mindig a régi helyén van és dolgozik. Egyszerű levelező lapon tudassa, hogy egy kerékpártó segédre volna szüksége.

György János, Tekerőpaták. Akiknek régi italmérési engedélyük volt, azokra vonatkozólag a törvény úgy rendelkezik, hogy a régi italmérési engedélyüket cseréljék be újra. Ezt a becserélést a pénzügyigazgatóságok intézik, tehát Ön se kerülheti el a pénzügyigazgatóságot. Az új italmérési engedélyek kiadásához megkívánt okmányok benyújtására tulajdonképpen nincs szükség, miután azonban a becserélésnek ellenőrzési joga van, nem lehetetlen, hogy a pénzügyigazgatóság ragaszkodjék bizonyos igazolásokhoz. Ebben az esetben nem térhet ki a pénzügyigazgatóság követelése alól.

Táppénz. Van-e joga a munkaadónak a táppénzre, ha igénybe vette a betegségyógyító orvost? — Ha a munkaadó a társadalombiztosítási törvény rendelkezései szerint bejelentésre kötelezett, ennek a kötelezettségének eleget tett és pontosan fizette a heti járulékokat, természetesen igényt tarthat a táppénzre, ha esetében a törvény alapján neki táppénz jár. Ha a betegségyógyítóval való kapcsolatát, valamint a megadott esetben kissé részletesebben ismertette volna, egészen pontosan s nemcsak így általi-nosságban adhattunk volna felvilágosítást.

Brassói 8 éves előfizető. Tessék az ügy tisztázása végett jelentést tenni Bancila rendőr-kvesszornál.

L. Ferenc, Braila. Az uruguayi konzulátus címét itt adjuk: Costacescu ügyvéd, konzul, Bukarest, Str. Caragiale 15. Egyébként, ha a másik két állam diplomáciai képviselőitől címére is szüksége volna, azt itt közöljük: Brazíliai konzulátus, Bukarest, Bulev. Dacia 28. — Argentínai követség, Hotel Athene Palace.

Sándor József asztalos. Kivándorlásra tanácsot, helyesebben biztatást elvből nem adunk. Egyébként pedig oda, ahová Ön akar kivándorolni, csak úgy engedik be az embereket, ha meglehetősen nagy pénzüsszeggel rendelkeznek s ezt igazolni tudják. Igaz, soknak sikerült már a bejutás úgy is, hogy mint kiránduló ment ki s aztán ottmaradt, az ellenőrzést azonban ujabban nagyon megszigorították.

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!
MOST JELENT MEG!

A CUKORBETEG KOSZTJA

Cukorbetegek részére írta: Dr. Horvay Lajos, a ligetszanatórium v. főorvosa.

II-ik bővített kiadás ára 78 lej

Tartalomjegyzékből: Hogyan alakul ki a cukorbeteg kosztja? — A cukor- és szénhidrátmentes alapkoszt. — Miként használjuk fel a megengedett szénhidrát-tartalmu élelmiszereket? — A zsírszegény és fogyókoszt. — Egy főzéléknep. — Zabliszt nap és más szénhidrátus napok. — Az insulinnal kezelt cukorbeteg kosztjáról. — A cukorbeteg gyermek kosztja. — Néhány észinte tanács cukorbeteg részére. Idényótlapok. — Konyhareceptek. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó.

Keresünk használt, jó állapotban levő

centrifugát

óránkénti cca 125 kg teljesítménnyel Pontos leírást, rajzot „LEHETŐLEG SAV-ALLO” jelígre a kiadóba.

Fájdalommal tudatjuk, hogy a szere tett jó férj, testvér, sógor és jó koma

Csikcsomortáni

Csomortáni Albert

életének 72-ik évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt.

Ripiceni, 1934. aug. hó.

A gyászoló család.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Témpládmányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó 7000 liter három-, négyéves palack érett bor, László Albertnél, Bichis, állomás Ludas, jud. Tárna Mica.

Hullámos papagályok, zöld, sárga és kék színben eladók. Nord, Satulung. 13915

Házasság

Házasságot díszkötésben közzételek. Előjegyzésembe állando van orvos ügyvéd, mérnök, földmérő, kőműves, kőfaragó, nagyiparos. Minden korú vagyontalan és vagyonos hölgy, több millió lejtől kezdve, ingatlant házassággal. Denegülérek minden szakmában. Bizony 15 éve fennálló házasságok irada. Limiara Berthelot. 4

Előkelő családból származó 21 éves ref. vallású, magister-metű s a rossz nyelvek szerint szépnék mondott hajadon vagyok. Hozományul egy nagyvárosban igen szép házat, hat szobával berendezve, szállót, termoföldet és kétféle lejtő kárpótlást kapok. Megfelelő ismeretség hiányában ezuton kisérlelem meg kifejezett képzett uriember közeledésére lehetőséget nyújtani. A sablonokból kiválni tudó férfi bujóska helyett adja meg teljes címét és személyleírását. „Altruizmus” jelígre a kiadóhivatalba.

Könyvek

HASZNOS TUDNIVALOK. Ez a sorozat csupa praktikus könyvet foglal magában. Egy-egy kötet ára 20 lej. Konyhakertészet, Gombater-

mesztés otthon, Kis Természetbúvár, Aquarium-terrarium, Kis asványhatározó Növény megfigyelések, Növénykísérletek, Kísérletek egy cserép-növényen, Allatmegfigyelések, Házi állatsereglet, Méhészkedés, Kis ötvös, Kis vegyész, Vidám bűvészet, Játékszerkesztés, Különböző csipkefajták, Kosárfonás, Egylámpás rádióvevő, Fotográfáljunk, Matematikai kísérletek, Bélyeggyűjtés, Magyar bélyegek katalógusa, Régipénz gyűjtés, Népművészeti gyűjtés A mikroszkópium csodás világa. Vidéki rendeléseknél kérjük a pénzt bélyegekből előre beküldeni plusz 10 lej portóköltsegre. Brassói Lapok Könyvosztálya.

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.